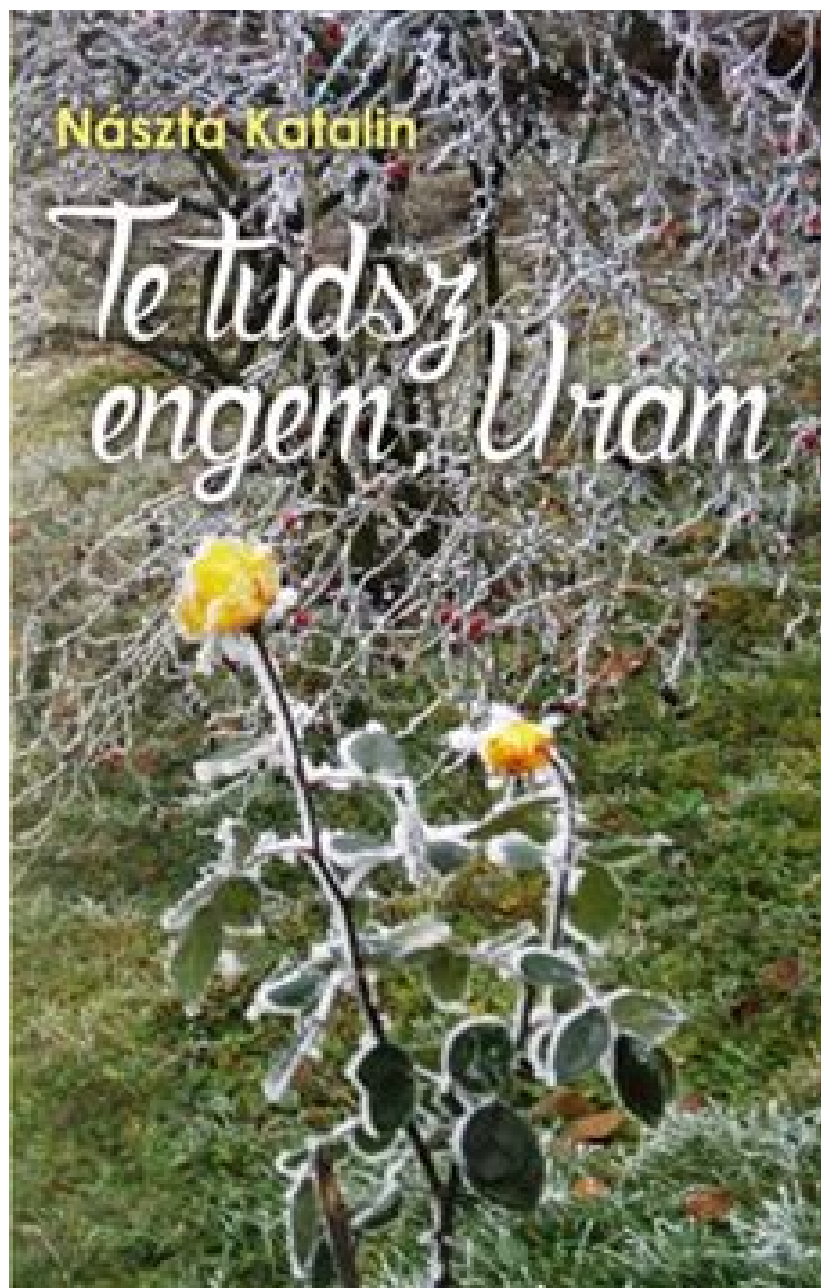

Nászta Katalin

Te tudsz engem, Uram

Nászta Katalin

Te tudsz engem, Uram!

avagy

az ártatlanság romlottsága

*Egy szerelmes lány vallomásai
a múlt századból*

2015

*(mikor még nem tudtam semmit a világról,
magamról,
csak ágaskodott bennem a szenvedély)*

A címlap Kurta Árpád fotójának felhasználásával készült.

Tartalom

I.

Töredék
A versről
Te tudsz engem, Uram
Végedesvégig
A tudás átka
Ütések kegyelme
Azért fantasztikus
A sár
Rövidék
Címtelenek
Szusszanás
Játék
Y
Háború
Közünk halál a világhoz
Viszontlátás
Monológ éjszaka kettesben
Hívogató
Dal
A föld ahol születtem
A külvárosban
Sorok
x y z
Színdarab
Reklám
Az ülésről
Helyzetjelentés
Perel a jog
Versféle
Freskó minden időben
Értetlenül
Mikor a kések
Segíts!
Vándorbőrű madárszavak

Léggömbidők
Jelentés
Feltámadás
Krónika
Magyarázat
Homorú
Civilizáció (n+1)
A tánc
Kacér sírfelirat
A félbeszakított vers
Időkút
Csendélet szavakban
Hasogató
Csendben jöttek a levelek
Jog a tűnődéshez
Egy elmaradt szerelem margójára
Hajnali halál
-o-
Emlék
Kedvesem
All my friends
Tavaszirogató
Ki lesz?
Rések mögött
A változások állapotai
Maskarádé
A megszégyenült
'83 május 23. – '89 február 2.
Kis párhuzam
Kis kosz
Féreg-arspoetika
Párhuzamos dallamok
Ami a töprengés mögött van
Zarándok
Az út
Egyszerű credo
y/a
Párbeszéd a fiammal
Kiáltás imafokon

intelem, mit egy félrepillantó időtöredékben magához
intéz a szerző
A semmitől idáig
Számtan
Néha
Újabb fejfa a mindenkori József Attilának
Megírnám, ami fontos, de meg sem történik
Micsoda harcok
Hiányuló
Felismerés
Festmény
Kis ima
Hit
Annyi minden
Ábra arcom végtelenje
Árván maradt szimfónia
Év végi strófák
C'est tout

II.

Egy szerelmes lány vallomásai a múlt századból
Elmélkedés kora reggel szemerkélő esőben
Álmodban te is hozzám térsz vissza
Napló
A diáklány gondolatai, aki katonaszerelmét várja

III.

Most
Akik engem szorgalmasan keresnek
Kegyelem
Az Atya vonzásában
Útvesztőben
„Az az indulat legyen bennetek...”
A Fiú
Zuhanás
A betű nagyon fontos, mert öl.
Aki megelevenít, az a Szellem. Ő az Úr.

Kurta Áron Endre fotója

I.

Töredék

álmomban felébredtek a fák is
sikoltozott az emberiség
Zsuzsa ne halj meg!
de csak hullott
szállott lefelé
mint egy nagy piros madár

A versről

A vers az a tűnékeny állapot, amiben megszületik a világ.
A vers az a titok, amiben fölragyog a tehetség, a mindent
magában rejtő lehetőség. A vers a lehetőségek végkielégülése,
végkimerülése a végtelenben véges végtelenig.

A szó, amit felröppentet a költő, a kép, amit kitár a festő, a
hangzat, amit fölbugyogtat a zenész – a MINDEN szférájába
tartozik. Odacsippenti vágyad, fényed, az örökkévalóságba
illeszti pillanataid.

A semmi minden. S a minden semmi – olvasom valahol, s
milyen igaz, hogy így van. A minden ott van a színpadon,
mikor áthatsz, átsugársz, bekapcsolódsz valami tündökletes és
hatalmas – mert örök – áramkörbe.

És milyen semmi az egész. Mert elmondhatatlan. Mert mindig
van, és mégisincs soha. Illanóságában állandó –
tűnékenységében örök. A beteljesülés maga a vég is. És milyen
igaz, hogy minden szerelemből születik! Az hívja elő az összes
gyönyörűségeket, a kultúrát, tudományt, mindent.

Gyümölcsöztetni képes.

A soha be nem teljesülő egyenlő magával az örökkévaló boldogsággal. Szinte.

A várakozás az öröm. A képzelet. Az elképzelt boldogság. Az ígéret.

Te tudsz engem Uram!

úgy ülök itt, mint egy szélütött téli fenyő
roskad szívemben az erő
nem vicc, remeg a kezem
épnek hittem pedig a testem
szavam fakó, mióta nem vagy

úgy ülök itt, mint egy fütty
nem érzem, ha arcul ütsz
szállnak bennem a rögek
a vérem is csöpög
homlokomon sima a ránc

anyám, ha látna, elsápadna
ajkamról leszáradt a harmat
úgy ülök itt, mint egy darab barna nap

összekuszálódott a szavam
mióta nem vagy, meg is haltam
mosolyom sincs
szívemből kihalt a fény is

amióta rád találtam, remeg a vágyam
amióta nem vagy nekem, szikkad a testem
amióta tudom az erőd, elhagy az erőm

anyám, ha látna, elsápadna
nem vicc, remeg a kezem
szívemből a nap is kihalt
a vakhalál tapos bennem

állok a téren, rám les a tél
hunyt szememre hullong a dér
futok, mintha kergetnének
mennyit érek, annyit élek

anyám, ha látna, sápadttá válna
sápadttá válna anyám, ha látna

Végedesvégig

hogy hívnak téged,
akihez szólnom kellene minden nap,
akit ki kellene kérdeznem?
milyen picire is teremtették az embert!
egyebe sincs apró szemein, fülein,
néma száján kívül,
mint önmagába kényszeredett akarata,
hogy ne tehessen semmit – még a világért sem
él a megfoghatatlanért,
aminek nevet ad az emberiség
legalább látszólag sajátjának tudja
nem is szerelem
inkább a boldogtalanság hiánya
kínna szövetkező öröm
hogy megtarthat valamit, ami megfoghatatlan
birtokában van a semminek
és gyorsabban ver a szív, elakad a lélegzet
megállnak a fények
a megsemmisülés is ilyen

hogy hívnak téged mégis, hogyan nevezzelek
mikor leülsz velem szembe és arcomba nevetsz
ostoba vagyok, mondod – és igazad van
IGAZAD LENNE?
sötét arcomon összegyűltek
a ki nem sírható könnyek

van bennem valami
feszül tőle bőröm, összekoccan fogam
ezt a nem létező – mert nem ismerem –
hatalmat kell legyűrnöm
hogy felemelkedhessek valahova
nem is tudom
de itt kell lennie valahol

.....

látod kicsi fiam,
mivé lesz az elbizakodott kíváncsiság
hát itt vagy – s a rovarok bejönnek az ablakon
ágy, asztal, szék,
hited, aminek elég már egy kicsi zsák is
... ne álmodd vissza magad sehova...
... ott vagy, ahol lenned kellett...
... kötésekkel, barnán, elmosódásban...

1973-1976 között Sepsiszentgyörgyön

A tudás átká

milyen az mikor előre tudja az ember
hogyan elfogy a hold
és meghal a nap?

nyert azzal valamit
hogyan tudja hogyan meghal
hogyan valóban meghal a nap?

én így is úgy is elmegyek szépen
föld alá búvok majd egészen
de a föld alatt mi lesz velem
ha meghal a nap
elfogy a hold
s férgek sem ehetik a testem?

ki őrzi meg az életem?

Ütések kegyelme

a Viktória allén ülök egy kis nappali bárban
Bukarestben
kövekkel a nyelvemen
sétálok – a lábam éveket lép
madarakra vágyom
de csak veréb repül arcom felé
szállok
hátamon hideg késekbe fogózik a szél
utánzatokban botladozva önmagam felé
mind nehezebb a megtérés
érdekszférák kölépcsőin hágnak sehova

kiszáradt költői hasonlatok mezején
virágzó bokrokban ülnek a költők
itt senki sem bánt
itt senki sem ismer
nem segítenek
szándékuk elolvad az induló mozdulatban
hallgatók
emeletem alacsony – nyom a plafon
mondhatatlan, mert semmitmondó szavak
gyűrűjében ácsorgok
pénzem, időm kimeríthetetlen
csupán a háború sürget
napok óta kenyéren, kávéén élek
kovász az utca amerre járok
kibérelem a fővárost pár napra
csodákra éhezetten várok a főúton
s nem szembe jön
hátról csap agyon, mint aki erre várt
szőke – szép és üres
ő is hiába vár vissza
bennem sohasem nő férfivá
élénkül arcomon a közöny
maholnap huszonöt leszek

legyek becsületes
a becsületesség határfoka a legmélyebb
legvalódibb becstelenség
360 fok jobbra és ott sem vagyunk,
ahonnan elindultunk
„becsületben élte le életét”
mert soha nem háborgatták
a kísértések is messzire kerültek
így könnyű volt
akkor vagy becsületes, ha a becstelenség

hegyfokait mind megmásztad
ismervén a magast és a mélyt
nem csak megpróbálsz
de tudsz is középszerűen élni
aranymondások ígézetébe akadt
bogarakként vergődünk
szárnyainkról régen lehullott a hímpor

hallgassatok
csendetekből kiszűrhetem az igazságot
s felétek eregethetem a papírsárkányt
hintalovokról álmodó gyermekkorom
itt ül a zsebemben
nem merem kivenni, mert halálra fázik
 nem volt neve –erről volt közismert
 első helyen állt a névtelenek listáján
mikor eltemették végképp meghalt
mert sírkövére rávésték,
hogy ő volt az első névtelen
így vált a legkönnyebben megnevezhetővé
sirassátok, énekeljetek zsolozsmákat hozzá
felejtsetek el könyvet írni róla

mindig a még menthetőn kellene gondolkozni
 huszonévesek öreg kálváriája
 a tücsök szimpatikus élheterlensége
 szavak láncfűzére, kötöttség köteléke
 ígéret elvárása, alkoholos szavak igazsága
 ütések kegyelme
 rúgkapálás nyári délelőtt a tél ellenében
 szavak száműzött haldoklása
 halálra érett szavak körtánca
a gondolat számkivetettsége

élek kövek éle között
pengéken végighúzódoó fájdalom
ahogy a földre táncol – megmaradni
nemsokára újból ölni kezdjük egymást
hogy tisztázzunk bizonyos fogalmakat
 nélkülem
 nélküled
 akit meg fognak ölni

Azért fantasztikus

vannak szavak, amelyekre válasz nincs
és vannak kimondott gondolatok,
amelyek a legszívesebben meg sem születtek volna
van kalligrafikus szépírás
és kriksz-krakszok is vannak
azért fantasztikus
sohasem az van, aminek lennie kellene
én szerettem a citromot
s csak narancshoz juthattam szépszerével
a fotelek sem túl kényelmesek
és zongorázni sem tudok
azért fantasztikus
megmindennaposodhat az undor
és szinte kínos már a normális szerelem

de van, ami mégsem fantasztikus
az újságok mindig az érdektelen híreket hozzák
az üzletekben nem lehet lisztet kapni
a kisbabák későn jönnek világra
vagy világra sem jönnek
a szülőket nem tanítják meg pelenkát mosni
azon kívül nincs villany, gáz, víz

az életszínvonal emelkedik
nőnek az árak, nő a fizetésünk
a hősök temetőjét ki kellene bővíteni
az emberek irigylik az állatok sorsát
és magától értetődik, hogy oda tartozunk
ahova számkivetettek

A sár

annyi mindent mondtál a sárról
csak azt tudom már, hogy fekete
és tegnap felspricceltem a nyakadig
de holnap felszárad
hogy sárból van minden valamirevaló semmi
nem tudom már, mi lenne jobb
kiagyalni valami mást
vagy beleragadni
ketten úgyis egyszerre süllyedünk el a lében
ha lemosom a lábam másnap újra rászáradok
akik beleragadtak
ki sem akarnak kecmeregni belőle
hogy dalol a sár
olyan slágerei vannak
én is elcsodálkoznék
s amikor megkértél
énekelj el a sár-slágert
belesüppedtél az iszapba
pedig arról nem is beszéltünk

Rövidek

a,

ez a láb már nem a régi
az sem, amivel közeledsz
lépj csak egyet
úgy
így már közelebb a rend
a régi lábak futkorásztak
tétován léptek
rugdosták a követ
ezek a mostaniak
előre gyártott elemekből készültek

b,

egy ideig költészet volt az életem
mióta nem az – verset írok

c,

őszinte vagyok – azt hiszem
s hazudok vadul
minden ellenkezik velem
a létem, testem
megsértelek, hogy kívánjalak
nem értheted, ne is akard
egy *nem* ül bennem régesrég
és hiába mozdul az *igen*
a nem feláll ellenvetést nem tűrően
hordozom
éget
kelletlenül szorítja nyakamra
a féket

d,

verset kötök

e,

ezek a hegyes ágak – fák
ezek a tiszta idők – gépek
ezek a csendes délutánok – ásító napok
napra növésűek
nyújtózkodások
ezek... ezek?...

f,

a vörös tulipánig felszakadt az út
kavicsrengetegben álló arcod
majd meg se különböztetem
te vagy – lehetséges virág
omladozóban
kegyetlenül köves vonásokkal
jaj! hogy szerettelek
s mióta mondanám!

g,

ha rád találnék
csuda szivárvány magasig érnél

h,

hogy szeretlek
ez a hitem

s hogy nem hihetlek
erősít a vágyam
ez a hitetlen

i,

az élet repülő gyönyörűség
két szélroham ölében vesztegelve
ügyeljetek rá
ő sem tud bizonyos számú szaltónál
többet ugrani

j,

hogy honnan vagyok
csak te
csillaggerezzes isten
csak te tudhatod

Címtelenek

1.

újraírjuk a szavainkat
mindent újra kellene írni ma
hiszen belőlünk szárad útnak a halál
utána kifaggnak a füvek
mit válaszolsz
éltem tizenhét évet
és nem éltem semmit
ó uram
mutasd meg veszélytelen hova feküdünk
szeress mondta feleltem

nincs helyünk a szerelemre
mert nincs egy testnyi hely sem
uram
nem áld meg senki
törvénytelen a szerelem
és újraírt szavainkat senki sem hallgatja meg
ó uram

2.

röhögnek a rögök
uram
már a rög is röhög
szikkadt torkomban felgyűl a csend
néha nevetek
magamon vagy máson
aztán a világon
de két kezem közrefogja a tiéd
s megmelegsünk

3.

meztelenül járkáltam közöttetek
egyszer megütöttek
azóta felöltözve írom a verset
kettészelt az ütés
most összefércelve ülök itt
kint áznak a rongyok

4.

mikor egyedül vagyunk
hányan is vagyunk?

a reggelek estére kurvák lesznek
s elönt a bánat
tegnap mennyivel fiatalabb voltam

5.

néha olyan idegenül vagyok bennem
ilyenkor szoktam fázni (kék halál)
olyan vagyok, mint egy sündisznó
de sosem akad alma tüskéimre
(ez sem vers – tudod
ez is keserű játék lehet
korom
fényszítáló halál kék háttérben)

6.

két arasz versből
cetlinyi álom jutott ide
radnóti, józsef attila
szilágyi domokos
és összes szent örültjeink
kikért imádkoztok
s a világot átkozzátok
elférnek
egy ekkora helyen együtt
itt

7.

láttam a gyűlöletet
gyík volt
ugrásra készen ült szemében

később a gyík az én szemembe ült
lemoshatatlan volt szívemről a szégyen

8.

kibontom a hajam
belefészülködöm a tükörbe
csinos vagyok
a fintorom ott marad
miután elléptem
a tükörben

Szusszanás

léttől létig kanyarog szívem
vérese pergés
pergése láncfűzér
két rothadó szilva között

nálad vagyok
átutazóban a holnap felé

Játék

rajzolt egy kört
belökték középre
nem mozdulhatott
kívül rekedt a lépte

Y

kettémeredt mosollyal ülök a földön

Háború

a szó kettéhasadva pendül a földre
ezer idegen arc merül a ködbe
emberek ajkán nem virrad nap
egy kicsit odalibeg hajukra a fagy

Közünk halál a világhoz

szavadban szívem cikázna
szavamban sírás mászkál

itt ücsörgök
műanyag-csöndben
félméternyre szívem fölött

saját halottja magának mindenik

Viszontlátás

hajnalodik
az utcán sírva üzen a nap
hazajöttem
kékek a fák
sírnak a halak

anyám keze arcomra hull
ragyog haján a harmat
nem vagyunk egyedül

Monológ éjszaka kettesben

... aki alkot, ahhoz van a legközelebb az isten. A világ.
Mindegy, hogy nevezed. Közéjük kell menni. Köztük van az igazság is. Aki alkot, az az isten. Az egy világ. Új világ. Egész. Figyelsz? Jól figyelj rám... oda kell menni. Köztük kell lenni. Alkotni kell, hogy érezd a világot. Gyere. Szenvedünk is, de azt hiszem, örömünket semmivel sem lehet majd összemérni. Az a teljesség. Hiszel nekem? Én láttam őket. Láttam, amikor írtak, játszottak – láttam, amikor üdvözültek... ez az egész szertartás olyan, mint... a hívőé, a papé – az isteni, megfoghatatlan dolgok előtt. Láttam a szemüket. Erősek. Mint a delfinek. Mint a halak, kifoghatatlanok. Ők a kifoghatatlan halak. A le nem löhető vadak. Az áldozatok a világ, az igazság oltárán. Az igazság kegyetlen dolog. Nem kíméli azt, aki hozzá közel jutott. Ők az áldozatok, akiket az emberiségnek mindig meg kell hoznia az igazság oltára előtt. Gyere velem. Nézd meg őket. Lehetetlen, hogy meg ne perzselődj szemük lángjától. Megigéznek. Ezt akarom. Hogy ne szabadulhass ebből a gyönyörű, vad ígézetből. Gyere...

valamikor a 70-es években

Hivogató

hej fiúk, hessenő szerelműek,
szurok-szavú, lobbanó léptűek,
ki ugrik velem a körbe?

táncpörgő, zöld mezőbe,
ki jön velem libbenőre,
fölrepülőre, forgó örömben,
fiúk, ki ugrik velem a földre,
huppanó, dimbes-dombos dömbre
ki jön velem csúrdöngölőre?
döbben léptem,
zajdul szavam,
élni lobban kedvem,
fiúk, ki jön velem !

Dal

virágból szőttek
virággá lettél
szellő könnyű
sellő könnyek
suhogó villám
napsütésben derengő sziklakövek
ének – lágyító, lágyuló jóság
könny – öröm arcodon, szíveden
gyermekvágy
pillangó-cikázás át az úttesten
út fölött
agyagos, kézimunkás álmok
kézzel gyúrható élet
üresség
test-úr fájó görcse
gyermekági álmok pillangó-dühe

A föld ahol születtem

hóhasú hegyek ölébe búvó gyermek
szilaj csikó-remegések sápadó arcán
gyermekláncfű-szerelmek
bokra égi temetők
csipke virágzású erdők
alig hiszem szorongásoknak
öle kék szájú gyermekálmoknak
tó tükre szálas fenyőknek
szobor tobozoknak
merengése dicső halottnak
szélbe pusztulónak
templomok fecskeívelésű égi sodra
kacagása hulló pataknak
csilló kövek ezredszenvéde
régvult havasok emléke
virágszirom tétova rebbenése
kőbe mézesült szitkok
verdeső parázs mosolyok
tékozló szépség
foglalata madár vergődésnek
villám szikrázó zivatar dühe
halak egymásba repülése
hazám
mindenség ősi fészke
hamuból kinövő tűz lángolása
fehér gondok őszi hullása
vörösre égett levelek váza
álmaim széthalása
tavaszt hirdető temető
alkonyba eső fény
őzsuta sírás
pille rebbenő szárny

magasodó felhő hullám
szárnyaink egetverő lombja
égő tüzeknek isteni szobra
nem égsz magadban!

A külvárosban

bodzaillat és akáctömjén
párállnak a házak
puhán terjengve dús növényzetként
fut fel benned a láz
porig aláz a vágy

úgy nőttél a ház előtti réten
verset, virágot, esőben nyújtózót
mint más egyenesre a hegyek között
itt tanultad meg mi kísérthet
micsoda csodák húzzák vissza
az ébredő verset benned, a tájban
itt láttad mi köt, mi old
itt voltál egyetemesen
ahogy a virág, boldog

mint ki kényszerzubbonyt hordoz
úgy viszed a súlyt
meleg szélbe bugyolált alakod
emlékképet présel a tájba
s az idő összecsorog hátad mögött
a Szamos-hullámokkal

1983. május 21., Kolozsvár

Sorok

föl se nézett, meg se kérdett
itt bukdácsolt bennem érted
tapicskolt szív-ágaimban
menetelt koszorúimban
és ha nem figyelek oda
engem agyonlépett volna

feléd gyűrűzött a fodra

már hagyom, vigyen a sodra

x y z

és nem tudom megmondani
most jól érzem magam?

és lassan oda jutunk
hogy nem tudjuk
mikor érezzük jól magunkat

és nem lesz már fontos
hogy jól érezzük magunkat

elérjük, hogy nagy szó lesz
ha érezzük magunkat

Színdarab

1. fázis

A lemeztelenített ember. A cafatokra tépett. Amit takart a rongy. A ruhátlan semmi. Üvölteni kezd. Lenni.

/mindez képen/: Bő ruhában nő szoborként. Képzőművész foltokban vetkőzteti. A széléről kezd. Végül eljut középig. A nő meztelen. Kínlódik. Csúnyán. Erősen. A képzőművész nézi.

2. fázis

Láncruhában. Láncvirágok közt emberek. Nem veszik észre a láncokat. Nem tudják. Aki tudja, nem szól. Ilyen egy van. Közönséges emberi ruhában. Normális. Harcra buzdít. Mikor megfordul, látni, hátán lánc csörög. Hétköznapi beszélgetés. Mindenféléről. Tere-fere. Láncfedél, láncbölcső, lánctakaró.

3. fázis

Ketrec. Bent emberek. Időnként benyújtanak nekik különféle dolgokat. Virágot, kendőt. Fehéret. Diót. Flekkent. Gyereket, narancsot, banánt. Az emberek mosolyognak. Bárgyún. Nincs igényük.

Nagyobb ketrecben, eggyel kevesebben. Még nagyobbban, még kevesebben. Nagyon nagyban, már csak 3-4-en.

A színpad maga a ketrec. Ketten.

Eltűnik a ketrec. Szabadon. Egyedül.

Fentről beereszkedik egy nagy lánckarika. Akasztófakötél. Az egyedül maradt háttal áll, nem látja. Csak mi látjuk.

A kötéel beakad az ember hátán csüngő láncba. Kiemeli a színpadról.

Utána visszahull – üresen – a kötéel.

Reklám

nyugaton kitárultak az egek
s a hírek félmagyar betűkkel
száguldoznak a felhők fölé

értse akinek pénze és lehetősége van
az atmoszféra fölé emelkedni

lássa meg mindenki prózai meztelenségében
egy új világháború elő fényében

akinek terhe, biztonsága
s félmagyar szomorúsága elég az induláshoz

dolgozik a fény
pár pillanat műve volt
az egész emberiség

Az ülésről

azt mondom, hogy ülök
meleg a szék
jó meleg
biztonságosan ülök
zaj van
itt a fülemben
látok valamit
egy másnapi semmit

te ne foglald el majd
ha kínálnak – a helyet
én ülök helyetted is

Helyzetjelentés

ezen a lehetetlen szélességi
és elviselhetetlen hosszúsági fokon
végtelen magasságokban
töpörödött emberiség koslat

a cikázás hullámvonallá enyhült
a szerelmek bekockásodtak
s kivirágzott a temető

morbid eszmefuttatásokat
untak már halálra az emberek
a kötelező „meghallgatásokon”
mindenkinek le kellett tennie
a szellemi közöny vizsgát
csak a legélhetősebbeket vágták el
ezekből lépcsőt állítottak a pokol kapuján,
ami távolról sem hasonlított
Dante elképzeléséhez

virágos volt és sötét,
hideg és fegyelmezetlen,
engedékeny és piszkos,
mosolygós és jellegtelen.

És akkor Karinthy tovább repült.

Perel a jog

perel a fagy
perel a szerelem s a dac

nincs pont
nincs vessző
nincs nap
nincs erő
nincs kenyér
és nincs tej sem

van a nincs
van a semmi
van a valamire se való semmi
vannak a ráncok
vannak a szemek
vannak az arcok
és vannak a kezek
aztán egy száj
aztán megint ugyanaz a SZÁJ

közben dermed az élet
a halál kidermed
a szerelem lepereg arcomról
a háború kifolyik kezemből
életem visszaúszik a front mögé

de dacol a mámor
dacol a szerelem
dacol az értelem a frontvonalakkal
remeg kezemben a halál
reszket számban a szó
indulat táncol padlón szőnyegen
s a háztetőkön keresztül az ÉGEN IS!

tartom a napot magasra
hogyan sár ne érje

Versféle

kedveseim, hisz többen vagytok
mit is mondjak, kacagjatok
én kékre izzottam a szélben
és harsány-falsul dalolok
ti azért ne búsuljatok
bár széttépik dalotok
én nem lázítok
tudom, ezt is megúszom
hát
vibrálok létem peremén
mint egy haluszony

Freskó minden időben

szakad az ár
szakad a fű
éget a föld
szakad az ég
szakad a föld
szorul a rab
szívfal alatt
szorul a csend
nem látta nap
szakad a hegy
nyekken a rög
pusztul a fű
pusztul a föld
fortyog a zöld
csend-látta rög
szárad a fű
hegyén a fény

szorul a nap
rabszív alatt
ölbe kíván-
kozik a fagy
zsibbad a száj
a napba kap
szikkladó árban
lángoló fény
a napba kap
az égető fény

szemünkre ég
a fájdalom
lángra lobban
a ház – a rab
falak alatt
ember kezek
lobbannak fel
az égre...

Értetlenül

én nem értem a mai napot
szétszórva tekereg a szélben
szívemre öleli a csendet
kezemre süt
pihézik észrevétlen bőrömön
simogat
muzsikál, mint hajdani orgonák a szélben
tavalyi istenek zúgnak az időben
kapiskál a harag
hólabdákat göngyölít a tél
felém gurulnak a napok

én nem értem a mai napot
hogy nem dadog
mikor számban tavalyi istenek
mondják ki a vétőjogot
s magukkal hozzák bőrükbe ivódva
a tegnapi napot

hogyan is tudtunk ilyen szépen, csendesen
ennyire zúgolódás nélkül tönkremenni?

Mikor a kések

mikor a kések kicsorbultak
egymásnak estek, szembefordultak
a harakirit a görbe késre bízták
önmagán végezze a tiszta munkát

az egyenes kések összebeszéltek
majd szétvagdoszták, amit megbeszéltek
azóta egy szó a megértett
senki sem tarthat önálló beszédet

a kések közt a kés nem úr
a görbe kés emléke kigyúl
zászló lesz belőle, történelmi példa
ráesküszik újszülött késfióra

s hogy meggörbüljenek az egyenesek
felsőbb parancsra anyagcsere történik
meglágyul a penge és már majdnem görbe
megváltozik a rendeltetés
ami vágott már többé nem kés
de görbe mind, ez volt a „beszéd”
legyen ebből történelmi emlék

köztük már az életlen az úr
megszervezte őrségét az új
a legélesebbekből kerítést állított
így lett teljhatalmú a legpuhábból

pár kés, akinek a görbülés nem ment
utánezett a történelemnek
s kiderült volna, ha közhírré teszik
a történelmi kép
nem épp így pontos és hű

a késnemzet
maroktól sosem élt függetlenül

1986

Segíts!

szőkülő szemedben ősz lesz
mire sosem látott úton megérkezem

Vándorbőrű madárszavak

fehér nép jön vízen
kezében bambuszbót
nap-szél-színű szemmel a partszegélyen
messzi ködök fényével

s hogy ajka szólott,
nyílt kelyhe tónak,
virágsziromnak,
fenyőtűlevelek is nyiladoztak

TÓ: –

Létem bontható

kiszáríthat nap

ma több vagyok, mint tegnap

összenyomhat – szétfeszíthet megint a föld

ó Isten! – imádkoztam

SZIROM: –

nyílok, hervadok, ahogy akarod,

amit adsz, vagy nem adsz,

attól függően leszek sokszínű

(gyönyörűség)

vagy fakó illatú (s lélek)

ó nap? föld?

FÉLEK

FENYŐ: –

az én színem örök

a legmagasabb vagyok

aki kívág, annak is öröme gyúl bennem

én vagyok az ünnep

hozzám imádkoznak

ó, minket kiválasztottak

túlevél-igazságunk

hogy kicsidenként mekkorák vagyunk

mozogj csak, rengj föld

én attól nem félhetek

újranövök

és újra gyökeret eresztek

Léggömbidők

nyakunkra fonódik a léggömbzsinór
pedig úgy tűnt
mikor még emberközpontú volt a föld
messze vezethet az út felénk
s tőlünk
a végtelen jóságokig

kezünket már nem kulcsoljuk imádságra
sem megtartásra
találkozásainkat elkótyavetyéltük
csalódásaink ellenünk fordulnak
késélesek!

Jelentés

olvasok. írok. ámulok.
csorog a csap. szomjazom.
itt bőség van. itt a Kánaán.
mérgezetek a kutak.
nagyot lökök a holnapon.
orra esik. elterül.
béka brekeg. s a fény alatt
kinő a tűz.
a föld.
a fű.

Feltámadás

kiüzetének a paradicsomból mindazok
kik ruhát hordának testük felett.

kik elfelejtették uruk kezét-lábát megcsókolni
kik többet tudnak már a kelleténél

mikor évában fellángolt a szégyenérzet
s restellte már közös estéiket reggeleiket
kígyóbőrbe bújt
s almát majszolva hintett békülékeny
kíváncsiságot ádámba
ekkor
emberekké vedlett a világ

nemtelen viszonyba kezdett velünk a lét
eliramodtunk a halhatatlanság mellett
mint akiknek nehéz a tudás terhe is

Krónika

a színház előrefutott
a XX. század végén ezt mondták
be kell tartani az irányvonalakat
le kell építeni a feleslegeseket
át kell térni az építő színjátszásra
a XXI. század legfontosabb igéje a kell lett
mert kellett volna hús is olaj is víz is
hal is meleg is fény is
és levegő is kellett volna
de fel kellett számolni mindent
és el is kellett felejteni

a lírának ki kellett vonulnia az irodalomból
megfelelő érzések hiányában
a színházaknak pedig be kellett fellegzeni
Befellegeztetett.

Parancs

hagyjatok engem szabadon
hogy haraphassak, ha úgy esik
hogy meglehessek, megnyúlhassak
égig érjek, földig omoljak
megmaradjak, széthullhassak
egy mozdulatban
hagyjatok szabadon
hogy csókolhassak, bomolhassak
érthessek, vágyjak, szerethessek
meghalhassak, újjászülessek

hagyjatok magamra
hogy magam lehessek

Magyarázat

kérem, én akkor nem gondoltam arra
s ígérem nem leszek elvont
ismétlem, nem hittem volna
hogy megszólaljanak a konkrét gondok
csak úgy maguktól, már tetszik érteni
én nem tehetek róla, hogy elfogyott a kávé
s nem szoktam le a cigarettáról
pedig kibírtam volna
s kibírom ezután is, ami jön

hiszen itt nem babra megy a játék
kérem, nekem nincsenek rossz gondolataim
csak emberi gondolataim vannak
hogyan is jutna eszembe mondjuk
és nem vagyok durva
valami állati
kérném ezt tisztázni

Homorú

ó, ezek a puha versek
csak írod őket, hogy eltakarjanak
mit ábrázolsz? a véges végtelenben
jeled fölfoghatatlan illúzió
amit jelentesz sem vagy már
amit tehetsz, azzá szűkítettek
a világ kimenekül belőled
eldobható vagy végtelenszer
ez a negatív állapot a rád jellemző

Civilizáció (n+1)

a halálom olyan mint én
én vagyok a halálom
egyszer mikor rajtam se lesz hús
szanaszét heverő csonthalmaz leszek
talán valamilyen lelet
akkor leszek én igazán
addig mások halálába burkolózom
halálom – önmagam – elől

minden felismerésbe bele lehet bolondulni
talán már bolondok is vagyunk
s az örület törvénye szerint rángunk ide-oda
e hatalmas élettülekedésben

A tánc

a semmi kapujában állok
még van egy lépés
előre vagy hátra
mi lesz előre
és mi marad hátra
állok a semmi kapujában
egy lépés előre
egy lépés hátra

1982. január 7.

Kacér sírfelirat

voltam gyermek
voltam leány
lettem szűz
és vagyok ember
anya voltam
gyermek lettem
csupasszá vedlett a szerelem
voltam mérges
voltam árva
voltam hű is
lettem gyáva
kitettek a hóra télen

és ettem a havat jéggel
tél is ült a bordáim közt
voltam kedves
voltam erős
ma is voltam
s leszek holnap
a hullám is elhordoz majd
vagyok ma is a tegnapi
holnap pedig leszek mai
gyermek voltam
ember lettem
s hogy élnem kell
más dönti el
élni fogok amíg élek
s amíg élek
temethetnek?

A félbeszakított vers

fölhasadt álom. darabjaira szabdalt egész.
befejezhetetlen magasság.
és ugyanolyan mélység. ezek összetevői.
s a kerekded szélességek.
ezek tölthetik be tájait.

az üres tér mindent elnyel.
a tárgyakat. embereket. jelenségeket.
viszonyokat.
az üres tér betöltése megoszthatatlan.
és átháríthatatlan.

az élet telítettség.
a hiány is ugyanezt jelentheti, csak fordítva.

az üres tér a megtörténendő dolgok hiánya.

Időkút

alkonyfüsttől dermedt házak buktak föl
az erdőhullámozásban
mintha az atmoszférán túl
érzékelhetetlen távolságokig nyújtózkodtak volna
függőleges volt a vágy
végein
még mielőtt földbe ágyazódtak volna
valószínűtlen csendben és mozdulatlanságban
régi zárdaudvar kockakövei fölé
szürkülettől terhes bokrok borultak
s virág világlott későn küldött üzenettel
szírmain

itt jártam valamikor a hetvenes évek elején
ebben az időben, közegben
világot termő, teremő korban
akkori állapotokban

az idő alagútjain rejtett csapóajtók vezetnek
ide
a váratlanság és örök szomorúság szobáiból

1981. július 6., Brassó

Csendélet szavakban

fekete rózsák nyíltak a kertben
házunkra sütött a hold
kishúgom szemébe botlott
játék mackó volt kezében

sötétben írtam a verset
különös szagú ibolyák
simogatták körül a házat
csillag ki nem verte ösvényen
bandukoltunk mind a négyen
árva anyám árva lányai
és apám is – a legárvább

Hasogató

kis nyomorult csodáim
szárazra taposott hideg utakon
győzelemre szomjasan cammogtok
tikkad bennetek a szó
meleg álom után

kis meleg vackaim
hol a lélek zugokba menekül
betöltve üres teret
kitöltve üreglétem

az eget peremsarkantyúkkal hasogatom
talán mögötte ott
ami nincs
ami te
ami lehetne

csak azok a szürke bácsik ne lettek volna
havas reggelekből kibújva
nem dideregnék

kinyújtott kezemmel elérem magam

a lába nagy a szeme forró
mit ölelsz benne
mikor a világ elsötétül, ha látja

mikor megszülehettem volna
mindenki nagyon vigyázott
ne maradjak egyedül

mikor már biztosak voltak
a beteljesülés elmaradásában
magamra hagytak

kivirágoztam
bujkál a fűszál
készül a térkép
ima az arcon
sorsom függ rajta
előre nézek
hátra látok
hintapalinta mérlegem csal

Csendben jöttek a levelek

egy darab halál bekebelezett
az úton csillag táncolt
részegen dülöngéltek a hegyek
szívem árkaiba nehéz szerelemmel
kapaszkodott a szél
lassan apróra szeletelt a fájdalom
s mint egy színtelen üveggombot
eltapostak az arra hulló délutánok
csak a levelek jöttek csendben utánam

kiégett lelkükben poros-parázként
gyulladtak a fények
aztán lassan ahogy apám baktatott
húvös gödrökbe buktatott a szégyen

Jog a tűnődéshez

kis oldások (tépések)
fölfeslik (sejlik) az álom
vers a versben
s az elárult igazság
megvédhetetlen

nem vagyok ott
nincs
a képen a szem
a rátapadásban
fölszívódom

ha kő lennék
vagy tárgy
emlékmozdulat-simogatta érezt
fölismerhető vidék
ha vágy volnék
és lennék
élnék

most csak írom a szókat
a bennem fölbukókat
szabadesésben zuhog a vágyam
a megcsalt
mit ingyen rázok a szélben
hadd fájjon
ne vegyétek észre

Egy elmaradt szerelem margójára

azt hittem, szeretlek, ahogy még senkit
de kihűlt számban a szíved
nem tudom, mit gondolhatsz
micsoda gyors lázak futkosnak benned
vagy gyorsan hűlő halálok
így élek többek helyett is nélkülem
előreküldött szavaimmal betakarlak
s magammal hitetlek, ki nem vagyok veled

lázás játék ez
szétesetten keresem, kivel összeillenék
ki megalkothatna végre engem

a nincs és van köröz utánam szüntelen
félholtan csapódok egyik-másikához
a mindig hívó örök csalódásával
abban, kit utol nem érhet
mégis menekül előle
egyszerű tudathasadás ez
a meg nem élt élet bosszúja
igen és nem közti harc
a viszonylagos boldogság állandósultsága

ne sirass hisz nem is sirathatol

Hajnali halál

ahogy foltos a hegyhát
úgy sikoltom hozzád
add a kezed, hogy tartsuk
a napot mélyen alattunk

lenézhessünk a völgybe
szívünket szél ölelje
a fákkal szembenézzünk

ránk simul majd a kérgük

-0-

sötét szemekkel ült a lány
mellette idegen dobbanásokkal
térdepelt a férfi
a lány szívében elfeledett lángok lobbantak
s hunytak ki a megfelelő pillanatban
élek – gondolta
fájdalmas fintorba torzult arca

akkor egy öleléssel megölte, amit szeretett
s megölelte, akit megölt

Emlék

az első munkásköltemény elolvasásakor
felfedeztem a szerelem szépségét
iránta érzett őszinte hódolatomat
azóta sem oltotta ki semmi
a márciusi tavasz energiákat felszabadító
vonzalommal itta magát tagjaimba
és elfelejtettem hogy érettségi
előtt álló fiatal vagyok
az iskolában beszekundázott napokat
pirossal jegyeztem egy soha-nem-volt
naplóba – ilyenkor úgy éreztem
kitörtem a megszokottból

semmi különbséget nem látok a két mell között
az anyáméba gyermekként
a férfiéba asszonyként bújok
és ugyanolyan melegség önt el

Kedvesem

divatjamúlt szánkófutással
szöktek meg verseim előlem
csupasz lettem
lehetőségedbe öltözötten melegszen
ha szép volnék
erős
ha gyöngé lehetnék
mint a nád
és nem hajolnék
ha emlék lennék
álarc
vagy sokasodás
ima ha volnék
szádra fölfutó zongorázás

All my friends

fű harsan
öröm serken
szó rian

nem mondom: szeretlek

csak azt
ezen az úton jöttem
te onnan érkeztl

vezess olyan utakra
ahonnan nincs visszatérés

'86 március 2

Tavaszirogató

/szerelmek halála/

állok a mezőn tavaszváró csenddel
fűzöldszemű fiúk intenek
sírva simulnak utánam a füvek
ölükbe fognak a szelek s röpítenek
húsom ellilult már a magasban
elfehérült szám megtelik könnyel
karomban viszem az eres földet
szememben őrzöm a fehér napot
hívjatok fiúk – szép zöldszeműek
belétek huppanok
öletekbe kaptok
gurigázzatok
csicsonkázzatok
éjfekete bőrömre meredt a hold
visongjatok
el ne illan hasson könnyű széllel testem
fogjatok meg fiúk
majdnem elestem
tartsatok erősen, keménymarkú kézzel
hogyan belém simuljon szerelmetek szépen
fogjatok meg – elkékült szemekkel

nem látom a napot, nem érzem a szelet
mintha a bőrömrre szorult volna – szégyen
tartsatok, tartsatok
jaj el ne ássatok
jégtestem, jégkezem
jaj, el ne törjétek
pihenjétek srácok
fulladok, kifúlok,
jaj szelek, illatok
elárvult karotok

bőrömrre száradt már a nap
belőlem erezik a föld
hóvirágot nyit
éjfakasztót

Ki lesz?

ki lesz, aki eljön
csillag-könnyes álmaimba burkolózva
s rám akadó szemekkel
életre türemkedik?

csillag erezetű álmait
hordozom fényesen

Rések mögött

velem a korom
kézen fog a gyermek, aki voltam
akiért idáig gyalogoltam
lángokban áll a mese a házban

virágok üre létező csendem
csendem üszkébe merülve fojtogató szárnyam
szárnyam ívébe menekülve látlak
látlak hiányzó magasságodban
magasságodban várlak
kicsi, imádkozó szemű nénik ámulnak
szerelmes, énekes szemünk felett
agyag-álmod végtelen-teljes lét
s nem menekülhetsz, léted agyag – tudod
csend-molekulák hullnak
hártyaszirmok vergődő mozdulata
élek
s tegnapom frissen hantolt sírján lépek

A változások állapotai

a víz térképe, áthatolhatatlansága, állandósága
rétegeinek jellemrajza
a víztükör bejárat mivolta
bejárhatatlanságában
a vízfelület az égbolt visszfényeivel
a gyűjtőlencse szerepe, megfeythetetlenége
a víztükör, mint egyetlen óriási szem
szemfehérjében úszó földek a szembogár
a pupilla benne az ember
a föld, mint a mindenség szemgolyója

/s én egy számár a mindenségben/

a hit, mely megváltható,
beszerezhető, lejárátható
az értelem, mint téged másoknak kiszolgáltató,

föléjük csupán értelmed emelő
téged a sokak alatt magára hagyó akarat
az állapot, melyben a test és szellem
egymástól elkülönülve
szembefordul és acsarkodni kezd

a transzcendenciában
visszahúzó állapotok is vannak
ezek az ember kiszolgáltatott pillanatai
a világ hálózatában nem mindenki érti meg
helyét és szerepét
így a másik áldott vagy áldatlan sorsáról
sem lehet véleménye
az értelem csupán a sántát jární segítő
igyekezet
amivel „esetleg” érezheted,
hoggy egyszerre több állapotban is létezel
a minden mindig semmi
csupán a részletek jelentenek valamit
az ember állapota most is a halé
mely úszkálás közben sokféle áramlatba kerül,
s az érzékeltekhez időnként nem csak tud,
de akar is viszonyulni

az átszellemültség bekapcsol az áramkörbe
fel is olvaszt
az ihletetlen állapot otthagy a földön
rögtön látszani kezdesz

1982. január 3.

Maskarádé

csak ez a kis bástyaszív
épp a harmat
mit kiver homlokod
a máslettbe vágyakozás
hogyan elveszítsd önmagad
ki nem lehetsz

mi ez a bújósdí?
a titok kívül
s belül a magyarázat?

a színész versbe bújik
a költő a világ réseit kutatja
fől-alá szálldos
időbugyrokban csatangol
száraz könnyekbe öltözve
játszik halált virágot
aszfaltköveket
a kő mellett a rés
egy kígyó kiterítve
a zene teste
s a golyó, mint buborék a testben

de hát nem bújhatsz másba
csak beleshetsz
réseink közösek
erőssé rajzolják
a háttéren kibomló tested

a tojáshéj fölhasadt burkán
átüt a szerelem

a bent és kint egybevilágol
és felerősíti a halovány érzeteket
mely végül is téged mintáz
arca apadó sugarában

A megszügyenült

vacog a meztelen vers
hisz születetlen hántják le bőrét
még vergődik vérében
s mire kimúl
nem is tudod mit oltott ki
vétkező pillantás
egy avatatlan kéz
te

tudod, mikor még meg sem született, csak a sejtés
nyílik föl benned, igen – ez vers lesz – ezt kell tetten
érni – még homályos, titkos és kideríthetetlen,
de készül már és érik, és kibújik a földből, ha meg nem
fojtja, el nem tépi, meg nem öli valaki, egy vétkes
mozdulattal, egy durva szóval, vagy csak egyetlen
bambasággal,
és halva születik

83. május 23. – '89. február 2.

újra otthon
e ködbe bújt vidéken
az elvándoroltak szomorú köntösével
nyakamban
ígáslovak messzire nem eresztő pányváján
ritkás szőlőtőkék között

gesztenyevágyú kertek alján
estébe hajló nyári délután

otthon
az itthoni madárcsicsergés tengernyi zenéjéből
ocsúdva
hegyek közé szorult vágyakkal

és itthon delel a nyár
dúsulnak a kertek
itt szigorúbb rendben vigyáznak a házak
az álmok is rendbe szedettebbek
magas fenyők közé mintázza arcom a tél
s meleg vacok után sóvárog a lélek
itt simogatásra, bátorításra vágyom

ott félrefordultam a rám mosolygó igyekezet
látván
itt kegyetlenebb a vágy

ott böjtre fogtam magam
ölelő szemek szorításából elfutottam
s ez nem sértett senkit

itt vérig lázít embert

ezért hát halálosan ügyelj, mit osztogatsz
kinek a kenyerét hogyan töröd
s nyújtod az éhezőknek

Kis párhuzam

foglalj helyet, mondja a vásárhelyi néni és mondatán túl érzik
a kisváros kispolgári kismiliójének lerakódásos ízlése,
szorulásos lelkesedés, a végtelen távlatok nélkül
foglalj helyet, parancsolva kér, feltételezve, ismered a városi
etikettet

leülsz, de nem a legkényelmesebb székbe, az a háziúr helye
foglalj helyet, és mondata mögött hűvös bezártságok sejlenek,
a kifutás lehetősége nélkül
az egybezártság kényszerű törvényei közt méltóságosnak tartott
magunk szeretése látszik
lekezelően tisztel meg mondatával, elnéző mosollyal nyugtázza
másságod
ülj le, öreges hangsúly, a mindent megjárta pokloké azok
vállalásával,
mert belőlük kimászni lehetetlenség,
benne emeli hát fel fejét, mint Dózsa György
s épp ez a magát föléd helyező hősiesség hangsúlya szakad rád

foglalj helyet, mondja a kolozsvári asszony,
és mondatában már virgonc villanások cikkannak, szabaddá
tesz velük,
helyezd magad kényelembe, élj úgy mint eddig, előttem is
szabad vagy,
ember vagy, talán nálam is jobb
és szívélyességét addig is elviheti, hogy meg sem védi magát
ellened
előzékenyen alulmaradni is merészel

Kis kosz

a kis okost
kis mocsok fedi orrán
piszka magát szennyezi be
de eltanulta
és megtanulta
míg élsz, a te szád járjon
a másokéra koppints
ha neked úgysem jut csók belőle
füstöld tele a levegőt körülötte
így a kis okos
és hangadó
és székely
és -kodó, -kedő, nyakas makacs „úr”
cifra asztalán teríték a szégyen
kigondolta ő ezt már régen
szépen
hogy ne maradjon egyedül
és meghallgatatlanul

Féreg-arspoetika

a költő én vagyok
kitátom a számat
csutkába harapok
csutorában mászok
a héj
a héj
a burok az igazi
magja elvetélt
húsa nincs neki

a váz
a váz
ami tartja még
torkában fölmászik
s szárad a penész

1982. október 7.

Párhuzamos dallamok

*„a seregély ólomból ejt árnyékot a földre
rést ütve rajtam s téged megjelölve”
(W. Woolf – és én)*

I.
ahogyan letaglóz
szelíden mosolyogva
véred veendő mosoly lebeg ajkán

II.
üres késben
belülről éles szakadék mosolyog

III.
hó-kések
ártatlan hó-mosolyok
a sötét metszeten

IV.
szája szélén bujkáló
majd szemében megdermedő
kőbe sült szerelem

V.

az otthoni és védett
lobbanó szemében
hidegen égő tűz világolt
szeretett – bármilyen hihetetlen
s már egyedül ténfereg
tartalmatlan glóriákba zárva

VI.

ilyen volt,
amit a tél sarkán
két repülő
landolásra várva
a földről az égre felvázolt magának

Ami a töprengés mögött van

gondolataim kérgét lehántottam
irgalmatlanul csupaszon álltak
ikertestvérem bőröm alá bújt védekezni
azóta luciferi méltatlankodással
sűrűsödik bennem a gond

kinyíltak az ég csatornái
ereszkedésre zendült szívem
felindult hangokkal karöltve lépek
villám világította erődök felé

vágynak zuhannak bennem nemsokára
s elfelejtettem megágyazni nekik
talán az vigasztal, halálra fázhatnak
s könnyebb szárnycsapással
megasodhatom fölējük

az indulás mindig megkeresi
a maga tartóoszlopait
akadályokba ütközvén
visszaverődhet az igazságig

Zarándok

a halottak felöltik füstarcuk
álomlázat hintenek
és körbeutaznak az éjszakában

emlékszel? halált játsztunk
megszobortuk mikor megjelent
azóta velünk van mindig

magunkhoz édesgettük
szája íze szerint alakítjuk a világot

csonthideg markolássza
az égbe zarándokló turistát
de mit mutat fel bennünk az ő halála?
mennyi hiány – micsoda rések
immár örökre átjárhatatlan hágók
mennyi üres tükör
micsoda félelem bennünk egymás iránt

csak a szerelem vonz
a többi taszít, egymáshoz lök
megsemmisít
csak a szeretet él
a többi élve pusztít
kegyeletből

ajánlás

tessék: egy gömbszelet a halálgömbből
finom, frissen készült
emlékkeresztnek az égre,
hol egy turista a hiábavalóságba kapaszkodott

Az út

az úton semmi csak a por
mi betakar és beporol
az úton én sem vagyok már
és milyen kár hogy nem is kár

az út sincs már
és aki vár rám
elvitt már

Egyszerű credo

a színészköltő arca háromfázisos
a világ felszakadását egyedül rendeli el
s mit fölmutat a ti gondotok

y/a

bizonytalanság átszűrt határkövei
agyonmosott tegnapok
a holnap villódzó késtompasága

összeállnak a fénykép mögött
dalba ring szavuk
ismét elérhetetlenek

lázam hálójába akadt fogatok késlekednek
zászlóikba hurcolkodom a holnap előtt
a könny is gyöngynek gyűl szemükbe

Párbeszéd a fiammal

ha te elégsz új anyukát csinállok
miből?
vasból
de a vasanyuka nem tud szeretni
miért?
mert nincs szíve
én olyat csinállok, hogy szíve legyen

1983. február 8.

Kiáltás imafokon

könnylevélbe öltöztetlek
mosolyommal simogatlak
tenyeremmel takargatlak
ezüstszéssel hűsítgetlek
melegemmel melengetlek
a bőrömmel óvlak, védlek
szememet is rád aggatom
hulló hajammal csiklantlak
égő keblemen ringatlak
kihűlt erekkel sikoltlak

sziklavirág szíved
sziklacsipke melled
szétszaggatja villám
szétveri a zápor
tavasz utolérhet
csillag sem segíthet
földem is kivethet

szaladj édes fiam
fussál kedves párom

tán megőriz álmom

intelem mit egy félrepillantó időtöredékben magához intéz a szerző

nem filozofálni kell
csupán értéeid tudomásukra hozni
a szembe esése előtt beletekinteni
hulltában fogni föl a szót
a mondatok csatafüzérét felállítani végre
a gondolat erejével

a más mindig ugyanabban rejtőzik
az ellentmondás löki magából ki
hogyan szembenézzen vele
arcát akarja tudni
mint sajátját

a ráakódások bonthatatlan egységgé
szervesülnek

letépésük vérzést okoz
a heg gyógyíthatatlan
élvhajhászás rétegesedik
az érvágás csonkít már

1982. 11. 02.

A semmitől idáig

feltok szorítják vissza arcom
a semmi körvonalazott ábrázata
rajtam túl leselkedik rám
már csak időnként ráz ki a hideg
erre kacsintó pillantására
amiben felolvaszt
és a keretben már én is ott vagyok
az ő képeként
mint egy üzenet
miben a nincs szól utánam

becsap a látszat
átver s a házad
üresen ásít nélkülem rád

mindig kimarad egy évszak mostanában
láthatóvá válnak a szavak
és lehullnak

Számtan

négy sárga fal
négy szürke hegy

négy nap
negyven szerelmes óra

négy rakott tűz
négy fenyő
négy éjszaka
negyven fájdalmas óra

s a csend
három pillanatban
két öröm
egy szétzilált halál

s végül maradtam
a semminek én
négy szürke hegy közt
nagy sárga fény

Néha

kihullanak a fákból az erdők
a tenyerekből az arcok
szájakból a csókok
leomosodik arcunkról a pír
gerincünkben kiesik a gerinc
nem találjuk összevont szempillantásunk
kiheréltek a barátságaink
és szétzavartak szerelmeink
karjainkról leválnak öleléseink

jó lenne
megragadni az isten markát

patyolat tisztaságban, mint friss vízben
buzogni
újravajúdni magunk ebben a világban

Újabb fejfa a mindenkori József Attilának

de jó volna verset írni
újra hinni, újra bízni
és amit kell azt kibírni
de jó lenne szembenézni
és fölállni úgy maradni
önmagunkat megbecsülni
de jó volna újra élni
kimondani
meghallani
ha a szónak éle volna
emberforma mit faragna
mert így, ha tükörbe nézek
nem látok senkit és félek

Megírnám, ami fontos, de meg sem történik

Te, aki soha nem váltál azzá
amivé mellettem lenned kellett volna
elszörnyesztesz önnön tehetetlenséggemmel
ennyire futotta?

gyúl-gyúl az emberben a vers
egyszer aztán leül
s kiborítja kincseit eléd
te átlépsz rajtuk
mint aki észrevette ugyan
de nem érdekli különösképpen

ezekben az időkben
mikor a hirtelen szelek
piros foltokat kevernek arcodon
majd sápadtra fonnyaszt
a benti gubbasztás
megnő az étvágy
elfogynak vágyaid
a versek is összetörten
hevernek a sarokban

mikor felnéznék
megkérdik hova bámulsz
a semmibe mondanám
ja verset írsz jegyzik meg gondosan
s a költemény
mely összeillesztette volna
széthulló életed
meg sem születik

1984. 11. 12.

Micsoda harcok

és micsoda árák
húst zsigerelvén magadból szabdalsz
élet-tereket
mikrovilágot
s a befelé hirtelen visszájára fordul
lyukas harisnya lételmélet lesz
a bentit nézegetvén
a kintre mordul a gondolat
s az inger téged békétlen ücsörgésben hagyva
másokat is elkerül

minden attól függ, sikered
milyen jól és sikkesen
tudod elbujtatni a viszkető gondot
mit adsz rá
milyen szavakból szőtt rímeket
a hámot miből fonod
de akinél így aratsz sikert
nem érdemes másra
csak izzadt homloktörlésre
nem derű, nem dicsőség
a kendőzetlen igazságnak
saját dala van
és nyelve is egy
az igazat tudd
s tudni fogod véle az Egészet

1982. 03.19.

Hiányuló

jelszavak virágoznak a fákon
kivonulásszerűen fénylenek a rózsák
minden örökös ünnepi díszben hervadoz

csak te, szomorú kis előszobám
gyermekkorom világa
ragyogsz igazán emlékeimben

állok szívem szülőföld zuhatagában
s az elrepülő kálákat siratom

Felismerés

most már tudom a világ fáit
a fában megdermedt csillagot

Festmény

Baudelaire szomorú holdjának
fehér csodákra bámulása
a boldogtalanok fehér holdja
a harag és háború véres-sárga piskóta holdja
a sárga lázas hold
árnyékolástól mentes vakító körvonalak
felhők fehér kékre mosott göngyölege mögött
az ég tiszta-szürkén
az ágak határozottsága
tavaszt indító kemény üzenete a szélnek

Kis ima

múmia hegyek
halott pillangók
virágok kő-méze
ritkuló hajam
kevés-szavú alázatom
dermedő kezed kezemben
és utolsó fellobbanásod
ámen

Hit

aprókat szuszog kezemben
még hármát rúgna
kettőre telik
földre huppan

fagyott gerendák közt felserken a fű
az átvárt, kivárt, bevárt élet
végül rád csukja koporsóját
dani! rossz lóra tettél!
inkább a malacot
vagy a tehenet
de szabadon legeltethetnél!

magamnak s nektek szintúgy ajánlhatom
mi volt itt? viskyáda?
csak szűnyogzörgés foltos asztalon

ezt így, s a többit mellé
itt fekszik a vágyam, kiterítve
hát ki sírjon itt, mondd?
a maradék?
a toldott-foldott
hulladékból ácsolt
fapadozatú viskó?
a vályogszekér?
az álom ott romlik el
mikor megtörik lelken a hám
s nem te gondolsz
csupán az illem

Annyi minden

annyi mindenről szó volt
annyi mindent megígértünk
terveztünk, álmodtunk
elviseltünk
annyi mindent lenyeltünk
megértettünk
annyi mindenről lemondtunk
hogy már semmit sem értünk
ígérünk tervezünk álmodunk
és elviseljük hogy elviselhetetlen

1979. június 26.

Ábra arcom végtelenje

ábrák törnék szét arcomon
zord térkép vagyok
itt nincs virág
nincs semmi álom
valóság: gyökér
könyörtelen, vad

ábráim felfejthetők
alattuk újabb ábrák
semmitmondóak, üresek
egy üres ábra vár rád

1979. szeptember 10.

Árván maradt szimfónia

fogadd vissza a gondolataim
néha nem vagyok egész
fontos nekem, legyen valaki
aki vigyáz rájuk

ha elmegyek és itt maradsz
ki ügyel a rendre?
a végtelenségig kiárnított színeinkre
a tűzre, a vízre, a tejre?
ki ügyel majd a kerevetre?

Év végi strófák

(csak épp a lét, ez a semmi, ez a tét)
mikor az írott betű szomszárja utolér
nyugtalan ülök író dombomon
feszít a laza táj
ez az amorf közeg
amiben sosem tudhatom
mi honnan indul felém

nem mondhatom, amit érzek
mert egyebet hisznek felőlem a népek
elhallgatom hát évek óta
letagadom amim van sorra
nem vagyok se nő se vers
egy földhözragadt versláb biceg bennem

ki járni nem tud hadd bicegjék
így lesz belőle fél tehetség

más mennyit hogyan vajúdik
nem tudom
de akit – engem – két lábra állít
minden reggel az ágaskodó kétely
csak így írhatik

C' est tout

a hajszálrepedéseken fölfutó láz
mi berozsdázza a földet
elvékonyodott hajszáltürelem
végtelen osztódása
amiben nem vagyok és nem leszek
bár kísértőn jár utánam

álmok könyörgése értem
s az arcomról lehervadt mosoly

kisfiam taszító simogatása

s hogy fölparázslík
s csillagzik vérem

Kurta Áron Endre fotója

II.

Egy szerelmes lány vallomásai a múlt századból

Ha baj van bennem, velem született. Lepedők lengnek az ablakok előtt. Fölött. Cérnára fűzött álmok. Riasztópisztoly-zörgések nesze, kimagyarázkodások. Itt ülök nálad. Félig. Kialudt sortüzek menedéke. Szavak a létről. Gyűl bennem a csend. Ma szerda van és süt a nap reggel. Itt ülök nálad költészetben. Ágaskodó szemeim. Feléd futnak a fények. Tej. Kompót. Reggeli mosakodás. Állapotok. Az eljövendő forradalom lézeng bennem. Hiszek a füvekben. Léttől létig kanyarog szívem. Verése pergés. Pergése láncfűzér két rothadó szilva között. Lépések. A másik házból ideszállnak az éjszaka meleg áramlatai. Itt minden kihűlőben. Fővárosi visszaemlékezések. Valaki olvas egy alacsony ágyon. Reggel. Kávészínű gondolatok bukdácsolása. Az első cigaretta. Indulóban a szerelem. A szerelem induló dala. „himnusz minden időben”. Utánozlak. Rejt valamit ez a csend? Pusztulóban a szél. Fürdőruhák szárítólécen. Konyhai türelmetlenkedés. Az edények nosztalgiája. Szeretem bennetek magam. Gyűlölöm bennetek magam. Esti rácsodálkozás a fürdőszobában. Egy nap üledéke. Leülededett magány. Kintornás szerelem. Látod, rezeg a szíved bennem. Újrakezdés. Nálad vagyok. Átutazóban a holnap felé. Ütközőkön. Vonatzakatoló dobogásban. Létem keresztyén. Tisztán. Becsületfoltok tarkasága. Foltokban a becsület. Létezem, hiszen látlak. Vagy mellettem mész el. Tovább nincs. A szerda reggel piros fénye. Mellettem te, függetlenül. Ajtók. A reggel

zajai, tisztasága bennem. Álom. Dolgozom. Átmeneti béke élet
s halál között. Hogy megérkezzen a nagynéni és tudomásul
vegyen a világ. A világ kereszteződése a titkokkal. A semmi
veszélyes közönye. Félek. Ruhátlanul indulnék magam felé.
Útközben köszönnek a vágyak. Intek a valóságnak. Kicsi
sírások másznak körém. Ránts el tőlük. A nagy sírást akarom.
Fizetés napján, szerelem-szerdán vedd meg nekem. Játsszani
akarok. Végre mással. Átmegyek szélnek. Feléd fújok.
Köveken érkezik a hajnal.

Elmélkedés kora reggel szemerkélő esőben

Cinke száll örökké az ablakomra. Ha megmondom neki, hogy a
rendezőnek már beszámoltam... Hogy esik! Ilyenek azok a
hangulatok, amikor békés vagyok, de haragos is lehetnék.
Gyermekkori tócsákra emlékezem. Leveleket hajókként
eregettem. Szívárványszíne volt a délutánnak. Csak maradna
ki valamiképpen az előadásból. Miért ilyen agresszív? Az
agresszivitás tényleg nem szimpatikus. Tulajdonképpen most
szomorúnak kellene lennem. Kicsi barátom. Kolozsvári
szerelmese heteknek irányította lépteit, gondolatait rendezetten
tartotta kobakjában, ha szembejött... fűcsomókba bogozottan,
kusza sugárutakon. Az érthetlenség tarthatatlanná lett.
Kicserélte az autógumikat, a füst bejárta torkát, lassan
rátekeredett hangszálaira. Lázhálóba akadt szerelmem kitérte
karját s felfele zuhant a végtelenig, ott meg szeretett volna
fordulni, de nem bírta, sarkával megrúgta az eget, pár csillag
bomlásnak indult, hajszájai elterültek a tejúton, anyja jött
szembe az úton, imádságok röpítették a következő állomásig,
a leszállást ködbolygók nehezítették meg, visszafele
gondolatában a fantázia elemei nyüzsgöttek, meghallgatott pár
fohászt, s a napnak lőtte őket. Szikrázva égett a kívánság,
furcsa alakúvá, csak agyával fényképezhette le, tudta, mire

felébred, ez is érvénytelenné válik. Nevetséges hullámokban keringett a jövődő körül s csodálkozva látta, milyen egyszerű és bonyolult rajzok borítják arcát, mégis megfordult, útján sok szegfűszeg alakú csillaggal ismerkedett meg, egyszer átvillant rajta, hogy lent nem lehet fűszert kapni, s itt mennyire nem cikk, éneke nem szállt sehova. Kieresztett hangja beburkolta s egészen felismerhetetlenné változott. A szolgálatos megfigyelő bolygó aznap különös jelentést tett egy ismeretlen sugárzású égitestről, aminek állítólag lelke volna, csak mégis inkább élettelennek tűnik, akarásai végtagokként nyúltak le róla, ezt hajtószerkezetnek nézték. Később ásványtani múzeumba került, ahol apró csillagkölykök unták a magyarázó gép szavait, róla.

Álmodban te is hozzám térsz vissza

Menekülésed gigászi. Hasonló ahhoz, amivel elváltak lépéseink, s azóta külön ösvényeket taposunk. Magunk alá taposódnak az ösvények, s mind mélyebbre hatolunk az egyedüllétben.

Álmodban könnyeket cipelsz hátadon, beleakadnak a fenyők. Belénk fogózik a lendület, megáll szívünk s visszafele nőnek a füvek. Tavaszra tél jön.

Az adósságaid mind megadtad? Köszönöm, én épp olyan vagyok, mint azelőtt, szabadlábba helyezett szerelmes, akinek időnként hiányoznak a mozdulatai az öleléshez, de meg van bennem a jó szándék a halhatatlansághoz. Béke a füvekkel s lesz még születésem.

Tegnap lehántottam gondolataim kergét. Csupaszon álltak, feddhetetlenül, irgalmatlanul kitakarva, új Messiásra várva, vagy szélre, hogy felkapja őket s az érthetőség felé sodorja. Akarásaimat fiókba zártam. Néha előszedegetem őket, vendégeknek mutogatni. Mind lassabban közeledik a halál.

Ikertestvérem szél rázta fák közt keresgélte az igazságot, s amikor nem találta, bőröm alá bújt, védekezni tehetetlensége ellen. Azóta luciferi méltatlankodással sűrűsödik bennem a gond.

Mindenfajta zene megbénított eddig, ám ma kinyíltak az ég csatornái s ereszkedésre zendült szívem. Felindult hangokkal karöltve lépek villám világította erődök felé. Nemsokára zuhanni fognak bennem a vágyak, s elfelejtettem megágyazni nekik. Az vigasztal, hogy talán halálra fázhatnak, s könnyebb szárnyrepüléssel magasodhatom fölējük.

Az igazság mindig megkeresi a maga tartóoszlopait, hogy akadályokba ütközvén visszaverődhessen önmagához. Zenés föltámadás lesz, kihirdették a sarkon. Átlátszó cédulákat osztogattak. Mindenki ott lehet, aki idejében beszerzi a halhatatlanság ismérveit. Olcsón kapható minden élelmiszerüzletben. Kárpótlásul fügefaleveleket küldözgettek megtérésemért, de kihagyták számításaikból az időjárás szeszélyességét s most itt állok megfürödve önmagam élehetlenségében, lemeztelenített álmaimmal.

Álmodban te is hozzám térsz vissza, s az nem olyan lesz, mint a kinyilatkoztatás, rózsafurulyás engedetlenség patak-köveken, szelíd magára maradottság békétlen utcánkban. Álmodban hozzám intézett kérdéseidre nem kapsz feleletet, s felelőssé sem tehetnek álmaidért. Gyökerek nőnek a földből, ég felé zuhan az eső, a nap is magára süt. De álmodban még minden jóra válhat, s hihetsz belső logikádnak, építkezhetsz szűkszavú szerelmekre, s együtthatóságunk törvényeit is fölismerheted. Kék füvekbe burkolózó estéli imádság, zenés haldoklás, az évszakok néma menetelése s a képzelet energiái. Álmodban még visszatérhetsz tartóoszlopaidhoz, keresgélheted az igazságot s megértheted miért engedték mellénk szegődni. Álmodban én is téged álmodlak hozzám menekülni.

Napló

I.

Eljutottam a holtpontra. Olyan üres a fejem, hogy már szinte szép. Elég baj volt így is, hogy a tél kifelejtett bennünket számításából s egyenest a tavaszba pottyantott.

Furcsán repedezett sarkú utcám van nekem. Nagy ritkán kifordul belőle egy hatalmasakat durrogtató teherkocsi, vagy két nénike döglik be a kanyarban, ahogy a telet pletykálják. Hiányában nyugodtan lehet.

Elveszítettem ismerőseim. Érdekes, hogy hal meg bennem a régi módja annak a viszonyulásnak, amivel, két évvel ezelőtti haveroknak odaköszöntem. Csak néztem őket kábán, zavartan, mint akit rajtakaptak, hogy megöregedett és rövidlátó.

A másik szobában mostani életem alszik. Úgy, mintha örökre bele akarná álmodni magát a szobámba. Szeretem, mert sápadt és szelíd mosolyú. Olykor szorít. Izmaim szétfeszítik alakját. Ilyenkor idegenül, bambán néz, mintha megkergültem volna. Igen, néha szűk nekem az életem. Néha nem férek bele a szelíd napokba. Gyöngéd simogatástól menekül szavam, mozdulatom legszívesebben talpam alatt repesztené szét a földet. Hogy itt vagyok még mindig, rajta állok még mindig, nem ismerem magam jobban, őszintébb sem lettem gondolataimhoz.

Fárasztó ez a koratavasz. Ülni halkan a kályha mellett, egymás után szívni a cigarettákat s beleörülni abba, hogy elveszíthetem a gondolataim – nagyon nehéz. És kint esik az eső. Lucsok tér a világ. Anyám érkezik s még mindig gyermek vagyok, aki nem tud kezet adni önmagának. Apám emléke lassan szétfoszlik, barátom egyre kevesebb. Csak kódorgok két utca között, idegen szavakkal, vagyontalanul, árván, mint ez a mértani szél. Megyek az utcán délelőtti fényektől könnyes szemmel. Derengő színben tétlenkedik előttem az út s bokám kibicsaklik a kövezeten.

Korán jött a tavasz. Még fagyott elméből alig nő zöld fű-metszésű virág. Még nem is tettem meg azt a következő lépést. Még nem is feküdtem bele a szélbe s a tavasz már itt van. Rongyosan, tépetten talált, idegen szárnyakkal az utcán. Mert az utcán vagyok akkor is, ha kályha mellett ülök, vagy az ágyban fekszem, s a mennyezetet keresi tekintetem. Mert az utca szavaival ébredek s nem tudtam még kivajúdni az én szavaimat.

II.

Van egy pillanat, amikor túlhaladjuk saját lehetőségeinket. Mértékeinket nem mi találtuk ki. Rendszerint nem férünk a magunk építette korlátaink közé, s a felesleg túlcsoordul a határszéleken. Mindenki tetszése szerint választhat a lehetőségei közül, de ez a választás már eleve elhatározott. Ha azt mondd, választok, választottál a választás lehetősége és a nem választás között. Tehát választásod elhatározásával már tőled idegen törvényeknek kötelezted le magad. Emberfeletti lenne azt követelned ön magadtól, hogy vállald a következményeket. Aki elfogadta a választás lehetőségét, a kiválasztás problémáival találkozik. Minden az erőt emészti fel. Nincs olyan, hogy acéloz. Csak fogyasztás van, soha termelés, soha alkotás. Esetleg egy másik ember számára. De az alkotás mindig túl sokat követel ahhoz, hogy azt valakik is pótolni tudják. Az erőt nem lehet kiegészíteni. Közös erőnk is csak azért tartósabb, mert energiánk nem egyszerre fogy ki. Minden a kitartástól függ. Egyedül senki nem tud kitartó lenni. Ehhez kell a másik, a többiek ki nem tartása, hogy legyen mit folytatni. Nincs olyan, hogy újult erőre kaptam. Csak nem tékozztál feleslegesen. Örökkéig senki nem őrzi meg a képességeit. S nem az öregség riaszt vissza a tevékenységtől, hanem a tehetetlen kiürülés. Ami ellen nem tehetek. Senkinek sincs annyi, hogy nekem is adni tudjon belőle. Mindenkinek kevesebb van, mint amennyire szüksége lenne.

III.

Pereg a muzsika. Francia melódiák gördülnek végig testemen s vágyakozó kerek betűimmal itt csücsülök egy fővárosban, valakinek talán a metropolisa. Istenem, tizennyolc éves koromban örökké megtaláltam azt az üres szobát, amit a költészet, a hangulat magamévá avatott, bárkié is volt. Sohasem reméltem ezt későbbi időkre, ma úgy mondanám, a jelenre gondolva. Ez a jelenem is épp úgy hozzám tartozik, mint a három évvel ezelőtti. A hangulatok visszatérnek, s te, királyi Vénuszom, meztelen keblű apokalipszis, hideg nyári éjszakákon úgy tapadsz éveimhez, mint kövekre a történelem. Még mindig szól, s nem akar vége szakadni. Csak magammal vagyok ezer-idegen földön is. Úgy alakítom érzéseimhez a szobákat, pillanatokat, amelyekkel egyik életemből egy másikba, egy alig pislákolóba tengődöm, hogy meghalnak az idegen érintések s az ölelő, felém nyújtózó karoktól is függetleníteni tudom magam. Nem igaz ez a pillanat. Olyan pillatáncot vív bennem az egyedüllét a gazdag, alkotó velem levéssel, hogy újra meg újra magamra találok, hiába remegek attól a naptól, amikor már sehol sem leszek a magam számára. Még velem vannak régkori énjeim.

IV.

Ha minden úgy oldódna föl, hogy nem ragyogna semmi az alkotást kitürelmetlenkedő pillanatban, ha egyáltalán feloldódna a szépség, s az alkotó hév sem feszülne kettérobbanón a kézben, ha minden fény és vonal, szó és gondolat rügybontó rím nélkül fakadna az égre, s a csendben is meghalna a csend, akkor a halálban megszűnne a halál, életben a születés, akkor a fekete sem törekedné vonallá, gondolattá magát olyan türelmes feszítő ernyedéssel, mint mikor még kezemben tartom a verset, mielőtt kicsúsznának gondolataim

s fénybe íródának szerelmes érveréseim. Megpattan bennem a visszafojtás gyönyöre s nagyszerű a kín is, amivel kiosztom-kifosztom magam a világ elébe. Úgy gyűl markomba a szerelem, ahogy ecset hegyén bukkan napfényre a kép s a festő kezében szorul érlelő-érett-forróvá a szépség. Minden ember szülte, kínlódta gondolat ajándék, tükörképe a világ természetében forrongó változásoknak. Nem vonulhatok vissza homlokom mögé, ha magához rendel az élet s az életet magamhoz rendelem. Ars poétikám sem az örökkévalóság törvényéből születik. A megtett szerelmek, megkívánt és végigélt csodák töredéke minden gondolat, minden hév. A világot is úgy alakítottuk a magunk mércéjéhez, hogy a legtávolabbi rokonaink is elférjenek benne.

V.

Gyűlölöm a háborút, szeretem a békét, tehát harcolok. Micsoda paradoxon. Ez jellemez minden társadalmat. Az ember kénytelen megalkudni. Azt tenni, amit gyűlölök, hogy elérhessem, amit szeretek. Másképp nem is lehet. Az ember legősi megalkuvása, hogy nem nyugszik bele a mindennapi eseményekbe. Mondjuk, ez az élet. De nagyon abszurd. Nem érdekel az ember beleszarakodása a káposztalevesbe, sem a tegnapi garden-party, sem az éjszakai bombázás, sem az, hogy mindig minden balul üt ki. Nem vigyázok többet semmire, mert úgysem viszem semmire. Senki sem próféta a saját hazájában, de más házában sem. A falevél, ha tudta volna, hogy hideg a föld, kétszer olyan gyorsan hullott volna le, de ha lett volna benne egy csepp becsületérzés, már a fán elszáradt volna.

Valamikor azt hittem, minden attól függ, hogyan sodor hullámokat az idő a homlokomra. De kiszáradt a kedvem s a fecske sem akkor jött, amikor a szerelmet szerettem volna túlénekelni. Elkésett az üzenet s a bárány megfagyott a

völgyben. Csak én disznólkodtam törökülésben nyomva agyon a hétköznapiakat. Nagy lapos idő terpeszkedik agyamra, ujjbegyeimben feszül már a tér, s a hang itt rostokol szívem fölött. Minden arrébb mozog ebben a szennyes időben. A perceket kisöpörtem a világórából s idegyűjtöttem az asztalom köré, hogy életet faragjak legkedvesebb pillanataimból. Mindegyik mostohagyermekem. Nincsenek nagy szavak, nagy gondolatok, nagy szerelmek, még nagy csalódások sincsenek. Kicsire zsugorodtunk szemetekben, de a valóságban is. Van, a szeretnék, a jó lenne, a ha tudnék, ha lehetne. Ilyen apró szavakkal zúdítottam nyakadra a hó lavinát, s ilyen semmi gondolatokkal, pici szerelemmel védelek meg a mindennapoktól. Hogy meg ne mindennaposodjunk a fekete tér, fekete szél fekete szemcséiben. Hogy ha csak lehet, még feketébben tükrözzük vissza a napsugarakat az űrbe. S ne csillogjunk túl világosan. Az égboltra tudnálak feszíteni, meg tudnálak szeretni réteken kibukkanó fűszál-ragyogásban, meg tudnálak enni fűszertelenül, zamatos képedre csurgatott illatoddal csupán, és elvennélek, magam mellé vonnálak – ha nem vonakodna fénytől a fény, sugártól a sugár, szerelemtől a szerelem. Ha nem hasonlítana ember-érzésed ember-tudásomhoz.

VI.

Akkor este azt hittem, úgy lehetek a tiéd, hogy nem marad a szánkban semmiféle keserű íz, nem félünk a csillagoktól s a simán lábunk alá tekeredő úttól. S a reggel el is jött. Kedves és ismeretlen voltál, olyan, akivel éveket együtt töltöttem, de nem sikerült belehengerődnöm lelkébe, szíve mögé. A reggel csodálatosan süttött arcunkba, tiszta volt a fényem, piszoktalanul mosolygós, mint aki úgy járta meg a poklot, hogy még a szagát sem érezte. Nem tudom, te mit éreztél, s ez nem is fontos. Ma ott tartok, hogy rád csodálkozásom megcsúszott

töretlen tekinteteden s valahol kizuhant körödből. Nem játék volt, ezt az éjszakát soha nem fogom megbánni, hisz úgy lehettünk egymásé, hogy egyikünk sem hagyott nyomot a másik szívében. Nesztelen suhantunk végig az éjszakán, s hittünk az éj hősztínében és minden másra vágyó mozdulatunkban. És megmenekültünk a szerelem égető, ostoba zendületétől. Azóta ketten kettő vagyunk, és néha elfog a nosztalgia – mint most is –, hogy egyetlen és megismételhetetlen az az éjszaka.

VII.

Megsimogattam a fejed és meleg pusztit nyomtam képedre, ennyivel kellett megvigasztalódnod. Mikor hegynyi nyomja vállad, röggel csökkenteni a súlyt, ez minden vigaszod. A hegy mindig rajtad marad.

VIII.

A tegnap belém lopakodott a félelem, reszkettek tagjaim s a legkisebb ingerre is fölborzolódtam. Valami véresen fényes vékonyra üvöltötte bennem a mai napot s egész eddigi életemet. Vacogtak fogaim a jövődért s kerestelek.

Mikor kétperces szenvedélyeim egyórás távlatokig nyúlnak – boldog vagyok. Valamivel meghosszabbítottam a pillanatot, az érzést, amivel magamhoz öleltem egy egész kerek kis mindenséget.

Örvendtem, amikor megláttalak. A madarak túlcsicseregtek bennem az emberiség problémáit, tehetetlenségem olyan erővel szemben, amelyek eredetét, okait, célját sem ismerem végső fokon –

Látod, mikor megcsókoltuk egymás kezét, egy pillanattal hosszabb életű lett a boldogságom, az a fajta, mikor egyetlen érintésre összerándulok, vagy kitárulok. Jó volt, hogy voltál.

Ma reggel frissen ébredtem. Az esti sötétben egymásra találó sugárkoszorúnk fénylett fel bennem, éreztem ajkunkat kezünkön. Ötlet volt? Nem tudom, micsoda elgondolás indított arra, hogy megtedd ezt a mozdulatot, és feleljek, szeressek bele egy mozdulatba –

Lényegében sokkal többről van szó.

Ketten egymásra néznek, s úgy vélik, megtalálták önmagukat. Felvillan egy-egy darabkája önnön képüknek, s mindketten megőriznék a másokban megvilágosodó képdarabkát. Ketten gyermekivé mosdatják a reggelt, úgy kacag szívük örömeiben. Szép volt, és olyan egyszerű, amilyenek a zseniális dolgok szoktak lenni. Ekkor visszatérülnek az eredethez, s olyan kíváncsisággal bámulnak, hogy az már több mint indulás. Nem tudom, mi az.

Talán ekkor kezdődik a tisztátalan.

Igen, ez és ennyi talán kivonat s nem a valóság. De az én igazi valóságom ez. Nem ismerem el azt, ami egy egész életre hivatkozik. Csak a pillanatra van szükségem, sok kicsire és nagyra, amikor ezerszer valódibbá lényegülhetek, amikor sokkal pontosabban érzem egész külön emberségem határozatlan – mert az! – körvonalait.

Milyen szép ez a reggel. A domb is felhagyott önzésével és nekünk zöldül, mosolyog... ugye szép?

IX.

Valamikor azt híresztelték, fényes reggeleken csak hajnal hasad. Sokszor megkérdezték tőlem, miért írok. Olyan tanácstalan vagyok ilyenkor. Szükségem lenne egy józan fejre, amit előszedhetek, kihúzhatok valamelyik fiókból s felolvashatom az erre vonatkozó részt.

Te ne haragudj. Kevés kivétel van, s te az vagy. Aki se ide, se oda nem tartozik, te még csak nem is érdeklődsz ilyenszerű, de egyetlenszerű önmagam iránt. Én sem haragszom. Ketten

mégiscsak két valaki vagyunk, s ez ellen nem tehetünk, nem is akarunk tenni semmit. Mindenikünk meghagyja a másikat önmagának, s ez így van jól.

Nekivágódik a nap egy fehér házfalnak s felkapom a fejem. Ez most nem illik ide. Van. Jó, hogy van – akkor viszont ki kell esnem ebből a hangulatból. Mert mást nem tehetek!!!

X.

Napok óta tart ez az ideg- kés-háborúra menő feszültség bennem s nem lehet nem felriadni, ha csobban egy szív valahol és felzaklat valami távoli nesz, egészen sima, teljesen matt, szinte nem is szín, és formát bont a harag. Minden rendben. Amíg tart ez az idegfeszültség, addig élek, addig érzem, hogy vagyok. Nem akarok semmit túlmagyarázni.

Ha fellendül a mellem, s nem habzsolom mégsem a fényt, akkor mi van? Ki tudná megmondani? Talán te? Igen, ez az egyedüli lehetőség, mert senki sincs rajtad kívül, aki megérthetné, mennyire nem szégyen, ha megengedem magamnak azt az fényűzést, hogy annak hagylak meg, aki vagy. Nem menekülök hozzád, ha idegen hangok bántalmaznak, ha rám szakad a dühöngés, mert nem szabad olyasmire kényszerítenem téged, – Téged? Tudod, ki vagy, ki voltál, ki lehetnél? – ami ellenkezik a természetteddel. Ki vagy?

Más csillagra kárhozott lelkek vagyunk, nem ebből a földből gyökerezünk elég tűrhető alacsonyra. Megteremtettelek magamnak, hogy nekem is meglegyen az én külön, választott, ilyennek szeretett, akart csillagom. S ez te vagy. Senki nem fog irigyelni érte.

Szépek a dalaim. Néha meghallom őket, amint beszivárognak az ablakkereten s rátelepszenek hajszálaimra. Ilyenkor tisztulok vakítóvá.

Rád kottázom énekeimet.

XI.

Vakvágányon vagyunk mind a ketten. Pedig szeretlek. Istenem, lerágnám tíz ujjamból a két legügyesebbet, ha más szót tudnék kitalálni. Mert nem igaz az a gyötrelmem, amikor a bennem újra meg újra feltolakodó érzelem kimondatja velem a legnagyobb banalitást. Én értelek, és van néha úgy, a távolság, ami megsokszorozza vonzerőnket, félretaszít egymás útjából, pedig tíz körömmel kapaszkodunk. Így van ez. Az öregség sem ott kezdődik, hogy jaj, hanem valahol a már labilis határszéleken vonagló magam megmutató szintiszta perverzitásnál, amikor nem akarok, de nem tudok nem odamenni. Ez már a tehetetlenség, ez nem szép szenvedély, kamasz fellángoló nyüzsgés. Itt másról van szó. De túl messze, alul, felül vagyunk egymástól, hogy felfoghatnánk egymás szándékait.

XII.

Furcsán paradoxális helyzetbe kerülök némelykor. Önmagammal vitázó lehetetlen szituációba, és örülök a kenyérnek, meleg víznek, annak, hogy jó illatú szappantól habzik a fejem, s bőrömrre csorog a melegség. És hiszek. Kell hinnem abban, ami bennünket egymáshoz köt. És mindig közbejön valami, soha egy gondolatot nem tudtam folytatólagosan megírni. Közbe kívánczik a tavasz, a köd, a simán megmaradó önkívület, mámoros vissza-visszaintegetések a közelmúltba s eltévedt révedezés a most mindjárt jelenbe. Ez is női, a te szemeddel nyilván illogika. Pedig mindig ez van. Valaki beszél az ablakon és rád erőszakolja ősi elkötelezettségeid, melyek akaratodon kívül szabták rád magukat. Úgy igazodtak valóságodhoz, hogy emberfeletti erőt kíván lemészárlásuk.

Madarak. Igen. Néha mások. Néha beszélnek, néha dörögnek, zúgnak, könyörögnek, s te, emberséges, nem szólhatsz rájuk, hogy az anyátok keserves csillaga. Most ők vannak s te alkalmazkodsz. Ebből áll egész életünk.

XIII.

Nem lehet egyszerűen úgy tárgyalni, hogy mit csinálhatok. Szabad ember vagyok, és csakis én felelek mások előtt a tetteimért.

Soha semmit nem tettem magamért végeredményben.

XIV.

Milyen ostoba, mikor döbbenetesen keskeny tehetségű, hangtalan szavakra, tompa, süket mozdulatokra neveli az agyagot. Gyúrja a csontot, a húst, pedig halvány érzéke sincs a tűzparancsolat gondolatához, nem érti, miért kotolnak a tyúkok, s a kakasok miért kopácsolják a tyúkok kistaraját, nem érti, miért sokszínű a szívárvány, miért leheletszerű a köd, s mikor lesz füstvastag a harag. Nem tudja, mi az, leharapni lábunkról a körmöket, kiráncigálni saját tollainkat, s ékül tűzni teremtményünk kalapjára. Nem hiszi azt, amit mindenki hisz, nem érti, miért káromkodnak az emberek olyan gyakran s mi közülük van hozzánk az állatoknak. Semmihez nincs hozzáállása, nem tud beleszagolni kacagásaimba, nem érzi csókom keserű valóságát, csak a jövőnek él, – de rosszul...

XV.

Milyen egyszerű, kipakolom gondjaimat s beleolvasnak. Igazad van. A valóság mindig más és mindig több. Szeretlek, és nem utálom a holnap reggelt benned. Arról is szeretnék beszélni, hogy milyen rossz néha egyedül. Zűrzavar van, és nem teszel

semmit. Tehetnél? A kérdés ott forog, hogyan? Soha nem a miért-en akadok fenn, de a hogyan szétzagyvált valószerűtlensége kettémereszt. Elképednék, ha valaki, te, szemembe kíváncsiskodnád a mit-miért-et. Mert nem az a fontos, mikor voltam ez, amaz, stb., hanem most hogyan rágom pasztává a falat. Nincs szebb, mint a mindent kiokádott és mindent magában megőrzött semmi. Helytelen szövegelésű pacákok tudnak csak olyan kiaknázatlan, meg sem született problémákat pancsolni jól felszerelt értelmiségünk ködös, de tisztának hitt széles látókörűsége elé.

XVI.

A holnap csöndesen megindult s kisleányú pislákolásban sokcsillogású szíved alá menekül. Most alá. Én is nesztelen sirülök homlokod domborulatára, mert tisztelem mindenkori reggelünket. Folyik a meleg víz, a kávé is pörkölődik...

XVII.

Valami állandóan ismétlődik bennem. Vagy én, vagy a gondolat, amit kivajúdok. Ez tökéletesen mindegy. Megleptél. Ezért csúsznak, bukkannak ki belőlem ezek a vérrögök. Szégyellem a csodálkozást a szememben, s magamra húzom az ajtót. Soha nem a mozdulatod neveltetett meg, szavadra sirült ki nyugtalankodva belőlem az ámulat. Nem vagyok elég egyszerű? Nem látok. S te messze vagy. Félek tőled s a belőled kimaradozó ritkaságtól. Miért lennék egyszerű? Bocsáss meg a halandóságomért. Soha nem akartam rosszat neked. Soha nem is ismertelek.

XVIII.

Valami zűr és szédület van itt a szobában. Harminc centis a meleg. Hidd el nekem, soha nem voltam kisebb, mint most. Méterekre vagyok az ágszélektől és kilométerekre tudnám ordítani szerelmes kívánságom.

Ne hidd el mindenkinek a vallomását. Szükségképpen az enyém sem az. A holnapi naptól reszkettem örökké. S olyanokat se mondj, hogy, juj de érdekes. Csak fantáziás igazamat vetítem ködös képűek elé, de nem merek röhögni, ha valóban megcsillan a kép. Te is tehetsz róla.

Most nyugodt vagyok, csak a kezem reszket és sajnálom az eloltott cigarettavégeket. Te tudtad, mikor fejedről leemelted a magányt, hogy mi következik? Én soha nem tudtam felnézni a csillagokra. Hátha te megérted. Hosszú vagyok? Csak kicsi és tömör, mert képtelen és sötét a látomás, mit rólam fest az élet. Tiszta képet szerettem volna a ráncaimról, de rakoncátlanná tett a merészség s hiába rugdostam ki mostohaapánkat a lábbelijéből, azt ordibálta, a saját házában él. Nem tudták soha megérteni, miért nem ittam vizet, mikor szomjas voltam, miért elégedtem meg a pohárszorongató kézmozdulattal. S anyánk csak megdöbbenhetett ritka egyenes lépteimtől, ha hajnalban ágyba masíroztattam fáradt tagjaim. A húgom, ha felriadt éjszakánként, mikor arcába vágta hitetlenségem, csak rettegni tudta kétes eredetű gyűlöletem. Pedig, mikor végre csendesre hunytam szemem, egészen szelíd ábrázattal tűrtem az éjszakát, és egészen keskenyre meredt bennem a vágy.

A diáklány gondolatai, aki katonaszerelmét várja

I.

Éjfél után még tiszta lehetne az ember feje, de lehetetlen kikászálódni a dátumok és történetek tömkelegéből. Úgy ül az ember a könyv előtt, mint egy nagy darab napfogyatkozás. Tagjai kiszáradtak a sok cigarettától, szerelemtől és betűkoptatástól. A betűk el is fogytak. Csak a papír maradt. Meg a fáradtság. Legalább felejtene el, amit olvasott. Ráadásul a papír is rossz, beissza a tintát. Kiesik kezéből a toll. A gondolat. Úgy gurul utána, mint az acél, ha már pattanni sem tud. Nem elég ép a gondolat az izmok éberen tartására.

Melege van és rázza a hideg.

És fél nem bepizkolni a papírt. Nem rásimítani a hazugságokat. Az üvöltő fehérségtől, az alamuszi nyíltságtól, a következő pillanattól. Fél.

Ha valaki úgy megölel valakit, hogy a másikba belefagy a szusz, akkor inkább meg se ölelte volna. Lélegezni jobb. Akkor a legjobb nem megölelni a perceinket. Nem szeretni annyira az életünket, hogy a másikat tönkretegyük.

A fáradtság beszél belőle. Két nap óriási hercehurca, elvágják alatta önbizalom-gyökereit, megemésztik befogadóképességét nagyméretű találkozásokkal. Ilyenkor a legjobb aludni.

Tényleg. Csak aludni. Akasztófakötélként sötétül kezére a fény. Félhalott árnyék. Tiszták a képei és fantáziátlanok.

Amikor nem tudja, mi következik, az elmúlt percben sem biztos. A bizonytalanság úgy fészkel benne, mint szérűn a szerelem. Az éjszakai fény nappal tisztátalan. Csendben lopakszik belé az idő és nincs mit tenni.

Meg kell várni a pillanat filozófiájának döntő tényezőjét. Az elhalt perc rögeszméjét kell megismerni. A bukás egzisztenciáját feltérképezni. A szerelem csütörtökét és

minden egyebet, ami az élethez úgy tartozik, mint gomb a gomblyukhoz.
Már a felet is elütötte, rá még mindig leselkedik a nesz.
Neszez a szerelem. Már semmit nem képes befogadni.
Egy másik embert sem. Mozdulatlanul heverne a földön.
Beburkolózna a melegbe és elaludna így örökre, tisztán, bután,
dermesztően naiv képtelenségben. A csuklóiban érzi a hideget.
Ha rátekeredne a halál, éjfél után, hajnali egykor.
Buta, fáradt és töpörödött. Azért a szavait még érti. Istenem –
a sóhaj is olyan, mint rémlátomásból felriadt vészjósló üzenet.
Ez az éjszakai líra, a lepke lírája, sorsára várva, hogy beléje
hulljon a fény.
Tiszta dolog. A halált lehet csak ilyen kifordítottan várni.
Pedig ez épp az öröklét. A perc megörökítése. Az öt percek
lerövidülnek, és meghosszabbodik a kín. Úgy nyúlik, mint
egy amerikai rágógumi.
Kíváncsi vagy az életére? Vedd két kezedbe a történelmet
és megtalálod valamelyik csücske-szövevényében.
Este nem szabad gondolkodni. Egyáltalán, mikor szabad?
Hajnaltól nem tud. Neki nem olyan az agya.
Tessék, kérem. Ez itt épp a hetedik lidércnyomás. Szebb
úgysem jöhet, még ha mind arkangyalok is potyognak az égből.

II.

Reggel. Korán. A folyosón álmos, szürke szemek. Lassan
befolynak a termekbe. Csend. Koppan egy tanár sarka a
kövezeten. Bár elesne! Vagy törné a nyakát ketté! Nem
kívántam soha, hogy nekem a legjobbat akarja. Tegye azt, amit
óhajt. Maradjon otthon. Aludjék. Mint álnok csecsemő, kiben
virraszt a gond és az esendő bűn. Nem kacag senki a szünetek
alatt.
Egy újabb szélroham leseperte arcunkról az örömet, mint
száraz levelet.
Szóval mindegy, most már itt van. Most már nem rúghatjuk ki.

Végigszenvedjük, ott egye meg a fene, ahol van. Pótóra!
Előkészítő! Le van ejtve a délelőtt. Sárga, mint az ősz. Szürke,
mint a fagy. Ronda, mint a dög. Feje körül repkednek a legyek.
Dongják a gondolatok. Milyen friss hullaszagú!
Ha szétnézek a teremben, mintha mind a fiai lennének. Sápadt
szemek, velőtlen agyak és zárt szájú hallgatás. Néma gyűlölet
bennünk. S ez csak a felület. Ha mélyebbre mászok a
lelkünkben, még undorítóbb a homály. Hogy semmi sem tiszta,
semmi sem körvonala, mindent egybemosott bennünk.
A kéz. Mindegy. Most már minden mindegy.
Furcsák kint az esték. A hajnalok is. Ilyen furcsa napokon
szoktál eszembe jutni. Ahogy baktatsz a többi szürkeséggel.
Ahogy rakosgatod álmos szemeid. Ahogy futsz. Néha kiabálsz.
Lövés után beleröhögsz a tenyeredbe. Fuccs. Idegen volt a
tenyered. Már akkor is, amikor rám ugrottál a vízben. Síkos,
nedves, kicsi hülye kezéd volt. Nem bántott, dehogy. De vizes
lett a hajam s szerettelek volna agyonfröcskölni a szemembe
gyűlt vízzel. Nyár volt, akárhogy is. Most különben is tél van,
és élek, és te már nem vagy.
Olyan kicsi voltál, hamar elfogytál, hamar megfagytál,
emlékszem, akkor voltál először férfi. Torkodra szorult a
kétségbeesés és visszarántottál az ajtóból. Hagytam. Kíváncsi
voltam, mi történik veled. Most meg hull a hó. Nem is veszem
észre, úgy illan egymás után a tél, a nyár. Valami örökké
kicserélődik. Talán erről tudnálak elnevezni.
Már nem dorombol semmi a cserepeken. Lehullott arcunkról
a gyötrelmem. A folyosón végigkonganak a szemek. Még
üresebbek, ha lehet. Vékonyan szivárogozik ki valami füst a
teremből. Szürke. A tanár. Fújjátok! Fújjuk. Alig parázsluk.
Hogy beleadott mindent! Szegény pára. Majd csak elszáll.
Kanál-kilimpolás. Kávék. Cigaretta. Csend, különben. És az
órán majd újrakezdem. Megírom a második referátumot. Ha
csak nem szól bele valami máridegen hang. Rohadt szemek
tanyája ez az otthon. A tegnap nem aludtam, a tegnap fociztam,

a tegnap mikor is volt? Ja, Tegnap!! Mikor sütött a nap, még zöld volt a fű, még mosolygott képemen a ránc. Amikor még éltem, mert vertek, mert szégyelltem magam, mert megaláztak, mert megcsókoltak. Ma, a most, semmi. De holnap! Örülni tudok majd a mai napnak. Az emlékeimnek. Az életemnek. A leéltnek. Örülök majd, mint holt az élőnek.

Hó csörgedez szívemben. Aludjak tovább, szelíden?

Egyáltalán, mi van még? Itt a kezemben a tét.

Csepereg az ősz. Dong a sötét. Alszik kezemben a fény.

Törődött anyóka fekszik a földön. Barna ránc rajta a ruha.

Örülök neki. Barlanglak ez a csend. Csak ez a csend pereg.

Aztán megugattak a kutyák. Jön a tél, meleg szemedben a hideglelés. Hogy hull a hó! Mint a könnyem. Sziporkázik a szívem. Ropognak szememben a percek. Élek, vagyok, szeretek. Tudok, látok, megölelem a kezed. Átharapod a szívem. Túllépek az istenen. Megmutatom arcomat, csapjon bele nagyokat. Szeretettel írja még...

Egyremegy a szerelem. Egyre megy a szívemen.

Szünet. Friss szünet. Borongó utcákon olvadékony hótömeg.

Csüccs, a földre. Huppanások. Zavar, ha látnak a szomszédok. derült égből: – jó napot, fiú, hogy megy ki a sora? – élete jó?

Alig hosszú a lábam.

Aprókat csöppenek kezedre. Megint emlékezem. Lerúgtál a földre s megütöttél. Simogató pofon volt, áldottalak érte. Hogy visszaadtam? Istenem. Nem vagyok az utolsó, aki így állt melletted. Hogy elpirult akkor az éjszaka. Csendes volt a ház, csak a füst s az álom kószált közöttünk. Néha még más is. Más idők, más hangok. Zúgott a fülem. Muzsikált szememben a harag és alázat. Közben táncolt a hideg a hátamon. Azért kacagtam. Arcodra nem emlékszem már, csak az ütés csendje visszhangzik még köröttem. Olyan csendes lettem azóta.

Lecsúsztam a padlóra, reszketett számban a könny, de nevettem, nevettem, hogy volt merszed, hogy volt... Világosabb a tér. Lassanként kivirul bennem az egyedüllét. Ha-ha, te

jóbarát, hol lézengsz? Mari mit csinál? Fogtad a kezem.
Néztem az arcod. Ennyi volt a világ. Aztán tovább indult
sietve a perc. Kétfelé. Akkor mondtad: legyenek, írjak, járjak
nadrágban. Álcázzam magam hiúnak, de legyenek férfi a
talpamon. És nevessek nagyokat. Igazad volt, kisöreg. Széles
mancsodban elolvadt a kezem, s arcodra felfutott a szerelem.
Ittam a betűket, a szavakat. Kis, romantikus lélek voltam akkor.
Most sem különb. Csak valahogy keményebbé döngölt a föld
körülöttünk. Fekete virgácsot hordozok magamban. Lassan nő
virága szétfelé és erős ágú fa lesz belőlem. Te ültettél.
Fél tízet dobol az unalom. Itt ül mellettem idegen arccal a
szenvadás. Úgy csodálkozom. Honnan annyi készség.
Sírok, mert örülök szemednek. Nevetek, mert fáj a hiányod.
Közömbös legyen a fű, az ég. Elpirulok, ha jössz felém. Két
karomban ülnek már a csillagok. Az ujjaim hegyére várlak.
Napnak, szélnek, esőnek. Hogy aztán, mint az élet, ölembe
guruljon nevetésed.
Nem hadonászok az utakkal. Itt, alattam és utánam a szürke
föld. Mellettem jóbarátok. Ismerem meleg arcukat. Ők a
kiválasztottak. Isten által. Valaki által. Mindegy. Érzem
leheletüket arcomon. Hurrá! Virágokat ropogtatok ujjaim
között. Szelíden. Zajongó örömmel. Vegyes szomorúsággal.
Soroljam? Egy lány, meg még egy és két férfi, akiket én
szereztem magamnak. Az ötödik maradt a magányos farkas.
Ismerjük egymást mind. Hoppá/ szétgurulnak köztünk a
szavak. Gurigá...
Laposakat pislog, halkan felakad, kettétöröten leng. Ilyen a
semmi is, ilyen árva, csonka szárnyú idegen.
Most homokot viszek a számban. Nem csikorog. Nem szól.
Hallgat, készül, pihen. Mit mondjak még? Nincs derűs homlok,
nincs nyugodt álom, nincs fehér szerelem. Annyi mindent
mondanak, hogy így megy úgy. Tudod, kiről beszélek.
Az a kicsi köpcös, nagyevő. Erős fickó. Csak. Te is tudod.
Hegyeken fű csak addig dárdafényes, míg jön a köd. Vagy én,

hogy megsimogassam. Gyorsan agyonterül a földön. Fekszik, kíméletlenül.

Innen kellene elindulnom. Hogy felmentem egyszer a hegyre, ahogy megszülettem, alattam gomolygott a köd, felhők közt álltam, némán, mint szikla jajong belsejében. Sodort az ár.

Csak álltam. Fűszálak, kardok hajoltak alám. Hideg volt.

Belenyaltam a szélbe, de nem kacagtam. Könnyeket cserdített szívembe a szél. Hát álldogáltam.

Aztán egy derék reggel, hunyt fényű városokban, amikor kinő a szakáll, vártam valakire. Talán. Nem jött. Kékre fázva ültem a tűzbe. Mocorgott szívemben a csend. Felszakadtak a zsilipek s omlott kezemre a meleg.

Véget kellene vetni. Hurkot a nyakába. Oszoljunk szét a házban, amikor csettint a lárma s csapkodunk. Hülyeség. Értő kezemben reszket a toll. Didereg arcomon a veríték. Ülök nagyon. Ideragadtam már a székre. Hogy gondolkozzam. Hát istenem. Emlékszik az ágy is. A szobor is. És egy alig pislákoló szem is csillog, ha rásüt a fény. Akkor aztán hiába imádkozik a szégyen. Vissza a homályba.

Boruljunk térdre. S ne könnyörögjünk, ne zajongjunk. Szívében kiabál a fény.

Minden szív és minden fény. Minden szem és minden könny.

Magam alá gyűröm. Emlékek, apró ráncok az arcom. Egy mosolyban felvillanó képek. Szeretek. Hiszek. Elég az örökléthez.

III.

Tudod, itt nehéz a szó. Az igazi. Minden olyan lázas, rémült, begubózott. Időnként ricsajozva dobja szét magát a téren. A rét kipusztult. A szeleket befogták, már nem simít verseket halántékomra a hajnali fény. Töredezett.

A szem alsó sarkába húzódott szerelmes kívánságom minduntalan megijed a rávetülő sóvárgástól. Félek. S hogy nem látok senkit, vacogok is. Hátam mögött is huzatos járatok.

Mellettem fanyar mosolyú virágok. Kezemben ritkán fénylik fel bíborlón a pipacs. Visszahúzódtam. Amit kimondok, már nem is az enyém. A szó, amit várnak, vagy többedmagával, hamisan bukik föl, vagy bennem reked, kacifántos álmokat rajzolva lelkem boltozatára. Hiszek mégis. Bár nehezen tudnám megmondani: miben, minek. Talán, hogy szét ne essem. Itt, ezen a tájon, ahol égis nőnek a versek, s a fák is nekik bólogatnak, nehezen vall az ember. Inkább mellébeszél. Kettős ajtó van minden házon. Arcunk is mást mutat befelé. Itt a táj kikényszeríti belőled a hegyes, erős, taszító arcot. A gyanakvót. Befele lágyulhatsz el csupán, ott törheted el a mécesst, sírhatsz, nevetehetsz, de kint, a látható feleden megkeményedett vonások őrzik a rendet. Ez a te szabadságod. Az elrendeltetett. A megvalósítottban hiányosan élsz, s hideg madarak csipdesik tenyered. Morzsátlanul, megveszekedetten konok gyülekezőt tartanak minden éjjel, s a füvek, azok az égis erő lelkűek megfagytak és összetörten hevernek lábunk alatt. Szemem tavában göndör felhők kacsintanak hamisan. Szürke esőbe burkol vallomásuk.

Az ember áll még. Vigyázva, hogy a szelek, az irányítottak, le ne döntsék. Még nem hajolt meg, még el sem fordult, de belülről már kikezdte a rák. Sietek segíteni rajta, de földbe gyökerezik a lábam. Akik közelebb állnak hozzá, azok kezét lefogja-befonja a virág. Elállja útjukat a fény. Megtéveszti szándékukban a köd. Felissza reménységüket a föld. A föld még termékeny, jó talaj. Még szántható, vethető, művelhető. Csak az embert kezdte ki az idő. Homlokán már visszatűrődik a fény és összegyűrődtek az álmok. Szívét, szellemét asztallábhöz kötözött gondolatok fullasztják. gyökereit elsorvasztotta, elrágta a gyarlóság. Félő, befogják az irányított szelek. A nap nem segít, fényénél csak hiúságát dagasztja. Az ember meglovagolta a természetet, ideig-óráig betörte, uralkodott rajta, de most eljött az ő órája is, a természet visszaüt. És ott üt a legnagyobbat, ahol a leginkább sérthet. Az

emberit kezdi ki bennünk. Arcunk, a képmutatás kendőjével letakart, maholnap bábuarc. Örömünk álöröm és álvigasság, erőszakolt, durva, hazug és állatias. Vágyaink embertelenek. Lehetőségeink egyre szűkebbek, és ha így haladunk, egyre ránk szabottabbak lesznek.

Jó lenne ismét tudni örülni a fűnek, az égnek, a friss kenyér illatának, a nevető gyermeknek, egy szép gondolatnak. Jó lenne nem kötelességszerűen élni, dolgozni, hanem jókedvből, szeretetből, akarásból. Feketének tartani a feketét és nem szürkésfehérré okoskodni. Megjutalmazni az igazakat és megbüntetni a hamisakat. Jó lenne észre térni és önmagunkat megbecsülve szeretni ebben a tájban, ahol olyan lettél, amilyen lehettél, amilyen csak itt lehettél, és bárhová kerülsz is, bármilyen messze vonzzanak idegen és csalóka értékek, sehol nem szívhatod mellre úgy, olyan szabadon, ha rabul is, azt a poros, vagy olajbűzös levegőt, mint itt. Sehol, soha senkinek nem lehetsz az, ami itt lennél, lettél volna. És sehol nem élhetsz úgy, ahogyan legemberibb méltóságod, az otthontudat megengedi. Itthon, csak itthon lehetsz szabad, lehetsz magad. A világ bármilyen más táján csak vendég lehetsz, akit egy idő után kinéznek a házból. Babits írta: „Ne mondj le semmiről. Minden lemondás egy kis halál.” Aki önként lemond magáról, az megszűnik. Kegyetlen törvénye ez minden szülőföldnek. Akkor van a legnagyobb szükség ránk, amikor úgy érezzük, hogy nincs ránk szükség.

Irgalom az otthonmaradó, konok vetéseknek, az elvetendő, learatandó gabonának, a felnevelendő gyermekeknek, megőrizendő otthonunknak.

Engedelmet az itthon élő, maradó, itthon verejtékező, dolgozó, itthon szerető embereknek. Füveknek, fáknek, virágoknak.

A madárnak. A létnek.

(1970-es évek)

Kurta Áron Endre fotója

III.

Most

Már nem akarom kifordítani sarkából a világot
Nem akarok egy fix pontot
a világmindenségben
Bennem van, újjászülő Istenemben
Nem én vagyok az Úr, félre ne érts
Csupán kegyelemből a felismerés
enyém, hogy él
és újat kezdhetek Vele
én

azt hittem jól értek az ember nyelvén
s nem kell másra hagyatkoznom
hogyan felismerjelek
bennem magad
nem így történt
talán hogy rádöbbenjek
nem én vagyok az úr
csak haszontalan szolga
ki akkor érthet téged
ha összehúzza magát
hogyan szemügyre vehessen
a legelőnyösebb pontról
alulról

Akik engem szorgalmasan keresnek

mit is tesz az ember mikor ír
átfut rajtunk a vers nyomtalanul
mégis nyomokat hagyva
kitapintani
a világ plazmarendszerében
amiért érdemes
de mit? kinek?
a költő kitapogatja a láthatatlant
hogy láthatóvá tegye azt
elveszti önmagát
majd meglelni véli
egy versnyi fölindulásban
újra

Kegyelem

mikor sírásra görbül szívedben az öröm
s az irgalom fellobban benned
mikor a téged ütő kezét
mely megsebesült téged ütvén
bekötözöd

élj vele hát
„mert nélkülem semmit sem cselekedhettek”

Az Atya vonzásában

talán az benne a legszebb
hogyan van
mint az örökkévalóság

amikor kitáruul előtted
a következő kapu
megnyílik a menny

mert harmadnapon föltámadott

Útvesztőben

a kijárat mindig befelé van
elindulsz a labirintusban

egyetlen mécsesed a lábad elé világít
és mindig csak a következő lépést ismered

mögötted, előtted is sötét
de a lámpás, mi a szívedben ég
biztos vezető

tenyerében hordoz Isten

„Az az indulat legyen bennetek...”

De érezhetek, Uram?
Szerethetek, szenvedhetek,
szomorkodhatom?
Vagy csak ujjongó örömmel untalan tapsoljak
és ugráljak Neked?
Így számra fagy a mosoly
és megdermed a szívem.
Nem, Te nem így gondolod.
Pál is sírt, s Te Magad is
Jeruzsálem felett.

Az öröm, amire felszólítasz
szellemünké Szellemeddel,
aki megőriz, vigasztal
s az igazságra elvezet.

Felismerhető vagy minden hangban,
mely jóra int, s a rossztól tilt.
A kövek is szólhatnak, szólnak – mondtad.
Hát még a szív, az újjászületett!
Mert Szellemed, a Megelevenítő
élő, hús szívet adott a kő helyett,
hogy „Az az indulat legyen bennünk...”
ami Benned – már Kezdetektől.

A Fiú

A szeretet csendes.
Gazdag csend lakozik benne és gazdag csendben lakozik.
A szeretet erős. Törhetetlen, mint a gyémánt. Olyan ragyogó,
sokszínű.
És drága is.
A szeretet örül. Tele van örömmel, amiből ajándékokat készít
neked.
A szeretet szíves, jó, hű és igaz. Sosem hazudik. Szelíd és
mértékletes. Betölti szükségéid.
A hiányt kipótolja, a rést betömi. Megőriz, megtart, megóv a
veszedelem idején.
Isten a szeretet.
A szeretet Isten.
Előtte térdet hajt minden teremtetten lény. Előtte leomlanak a
falak, elolvadnak a jéghegyek.
Megrendül a szíved. Vagy kőkemény lesz.
A szeretetnek neve van.
Jézus, a Felkent. A Küldött. Az Úr.

Zuhanás

Olyan, mintha kiejtett volna
már torkodon érzed a halált
mikor utánad nyúl
és megszégyenülsz örömdben
mikor felismered
már zuhanásod pillanatában elkapott
életed az ő kezében volt
és van és lesz
mindörökké

A betű nagyon fontos, mert öl. Aki megelevenít, az a Szellem. Ő az Úr.

Nézem kopaszodó fejét, már teljesen fehér a haja, mégis
ősznek hat. Tulajdonképpen nem öreg, nem is akar annak
látszani, vagy nem is az. Tele van lelkesedéssel.
Hiábavalóságokért. Mennyi energiát tud belefektetni! Cinikus
és nagyképű maszkja alatt egy szűkölő kisfiút érzek, aki nem
találja a kulcsot a kijárat ajtóhoz cellájából. Pedig szabad.
Fogsága véget ért.
Felolvas egy kis etűdöt. Ki tudja, mikor írta. Marhaság. Maga
is tudja, csak nem akarja tudomásul venni. Két véglet között
ingázik, és néha el is hiszi, hogy mindkét világban nyerő lehet,
egyik a pénz, a másik a szavak világa. Van pár regénye. Igazi
elismerést még nem vívott ki magának a szakmában, hát
megpróbál a mecénás köntösébe bújva babért aratni.
Folyóiratot indít. Nem egyedül, persze, hisz ehhez pénz is kell.
Tulajdonképpen nem hozza igazán lázba, amit csinál, csak
annyira, hogy meg tudja tenni. Végigküzdi a lapalapítás összes
problémáján magát, szinte egyedül, társtalanul. Vagy ha nem, a

munka dandárja az övé, a szerkesztés, vagy nyomdamunka.
De nem ez a lényeg, ezt érzi.

Jótékony. Két házassága ment tönkre, több nővel való kapcsolata mondott csődöt. Egy darabig érdekelte, ki lehet, mi lehet az oka. Mára ez is érdektelenné vált számára. Mintha a világ meghódításán is túltenne. Sok részén járt már. Csupán a látvány szép a világból, ha éppen az, de csak akkor, ha meleg vízzel, villannyal, teljes felszereltséggel bíró lakásból nézheti. Nem csak tévén. Mindig visszajöhet a panel biztonságos karjai közé. Így elviselhető számára, még örül is ennek-annak, de nem boldog. Érdekli a világ, az ember sorsa, de beleütközik egy falba, amit fel sem ismer. Ez Isten létezése.

Hogyan lehet bejutni abba a kamrába, ahol az erek már rég megkövesedtek, elmeszesedtek, és még a szívet körülvevő falak is halálra dermedtek? Valaki, aki ír, akinek a szavak többet jelentenek, mint az átlagembernek, aki érzi súlyukat, minőségüket. Szórakoztatja a velük való játék, és ez felelőssé is teszi őt, mert tudja, hogyan juthat el szívéhez, belsejéhez a hír, ami felrázhatja a tetszhalálból, ha a szót az mondja ki, aki üzeni, ha az üzenet hiteles, rajta a védjegy, a pecsét, ha van ereje...

Persze, hiába ereje is, hatalma is, ha nem akarom elfogadni. Akkor – mert a törvény akkor is törvény, ha nem veszünk róla tudomást – csak akkor fogom meglátni, hogy igaz a hír, amikor már késő. Amikor kész tények elé vagyok állítva, és megbüntetnek, mert nem tartottam be a játékszabályokat. És akkor, már a büntetésem töltendő, morfondírozhatok azon, miért nem lehetek szabad, mikor szabad lehettem volna, vagy miért nem olyan jó az Isten, hogy ezt is megbocsátaná, vagy kinek a hatalma alatt éltem és mit értettem meg az egész életemből, az élet értelméből, mi múlt, múlhatott rajtam és mi nem.

Hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni. Hogyan hihet benne, aki már látja? Sehogy. Vagy megmaradhat a jelenlétében, vagy

nem. Még akkor is az Ő hatalmában van az ember, amikor nem vesz tudomást róla, vagy nem szeretné, vagy nem hiszi. Vagy becsukja a szemét. És ha, amikor már látható lesz, nem maradhat meg a jelenlétében, akkor is Istentől függ, a Mindenhatótól.

Most is látom, amint kopasz fejével, szűkre hunyorított tekintettel élcés megjegyzést tesz hitvallásomra, és lelkesen, túlbuzgón dicséri a kínai konyhaművészetet. Megvendégel bennünket, nagylelkű, szívélyes, amit szégyell, de örül is neki, és mialatt beszél, rettentő magányos. Nincs akivel megoszthatná gondjait, nem is talál méltó embert, mert talán nincsenek méltó gondjai. S eközben érzi-tudja, hogy az egyetlen, ami megoldhatatlannak tűnik, Isten létezése, van vagy nincs? És ha van, miért olyan, amilyen, azaz milyen, azaz kicsoda mondhatja meg, milyen, ha pedig nincs, akkor minek ez az újólag feltűnt sokféle hit, hívő, mi ez az egész hit kavalkád, és egyáltalán, honnan lehetne megtudni hivatalosan, biztosan, hogy van. De kitől érdeklődni, mikor mindenki a maga igazát hajtogatja. A Bibliáról pedig előítéletei vannak, a papokról szintén, és... és tele van a feje az évtizedek alatt összeszedett humán, irodalmi, költői idézetekkel, szlogenekkel, tulajdonképpen meg se lehet különböztetni az eredetit a hamistól. Mindent mindenki kitalált már egyszer, és mindenki csak ugyanazt tudja újból kitalálni, esetleg magasabb színvonalon nyomorgunk, vagy a színvonalnak sincs már igazi értéke mégis, valahol a mélyben zsong egy húr olyan furcsa
sírna tőle
nem mer
mi van a síráson túl
kiért sírok, kit siratok, ki sír értem
mi ez a sírás bennem
ISTENEM?

Eleinte látszani akartam. Sikerült is, egy ideig. Aztán akadályokba ütköztem. Most megmutatom magam. Ki voltam. Mint a hulla, akit kiástak, és kiderül, még életben volt. Épp feltámadásban van. Huszonéves verseim, harmincévesen született gondolataim, amiket kár lenne letagadni. A lényeg nem változik. És van úgy, hogy az utolsó pillanatok egyikében merjük kimondani. Talán nem kell végleg eltemetni, aki voltam. Legalább látható, hogyan alakul a női lélek, és idejében törődni lehetne vele hozzáértéssel. Nem emlékszem már minden dátumra, és nem is fontos. Mégis, időben elhelyezi őket az a pár évszám.

*most már tudom a világ fáit
a fában megdermedt csillagot*